

МЕЖДИНЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА „БУЛГАРТРАНСГАЗ“ ЕАД

ЗА ПЕРИОДА ЯНУАРИ - СЕПТЕМВРИ 2020 ГОДИНА

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	4
1.1. СТАТУТ И ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ.....	4
1.2. ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ В ДРУЖЕСТВОТО.....	5
1.3. СВЪРЗАНИ ЛИЦА.....	6
1.4. МИСИЯ И ВИЗИЯ.....	7
1.5. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ.....	7
1.6. КАДРОВО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ – ЧИСЛЕНОСТ НА ПЕРСОНАЛА ПО РЕГИОНАЛНИ ЗВЕНА, ОБРАЗОВАНИЕ, ВЪЗРАСТОВ СЪСТАВ.....	8
2. СОЦИАЛНИ ПОЛИТИКИ- ОПИСАНИЕ, ЦЕЛИ, РИСКОВЕ, ЗАДАЧИ, ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	11
2.1. ОСНОВНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В ДРУЖЕСТВОТО.....	11
2.2. КОРПОРАТИВНА КУЛТУРА.....	14
3. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА	15
3.1 ПРЕНОС НА ПРИРОДЕН ГАЗ	18
3.2 ПРЕНОС НА ПРИРОДЕН ГАЗ ДО ГРАНИЦАТА С ТУРЦИЯ, ГЪРЦИЯ И СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ.....	20
3.3 СЪХРАНЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ.....	25
4. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	27
4.1. ОСНОВНИ ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ	27
4.2. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА „БУЛГАРТРАНСГАЗ“ ЕАД	28
• <u>ПРИХОДИ. АНАЛИЗ И ДИНАМИКА НА СТРУКТУРАТА НА ПРИХОДИТЕ</u>	29
• <u>РАЗХОДИ. АНАЛИЗ И ДИНАМИКА НА СТРУКТУРАТА НА РАЗХОДИТЕ</u>	32
• <u>АКТИВИ, КАПИТАЛ И ПАСИВИ. АНАЛИЗ И ДИНАМИКА НА СТРУКТУРАТА НА АКТИВИТЕ, КАПИТАЛА И ПАСИВИТЕ</u>	36
4.3. ПАРИЧНИ ПОТОЦИ	42
4.4. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	44
4.5. ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ	45

5. ПРЕГЛЕД НА РИСКОВЕТЕ, НА КОИТО Е ИЗЛОЖЕНО ДРУЖЕСТВОТО.....	46
6. ЕКОЛОГИЧНИ ПОЛИТИКИ - ОПИСАНИЕ, ЦЕЛИ, РИСКОВЕ, ЗАДАЧИ, ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	48

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1.1. Статут и предмет на дейност

„Булгартрансгаз“ ЕАД е вписан в Търговския регистър при Агенция по вписванията с ЕИК 175203478. Адресът на управление на Дружеството е България, София, район Люлин 2, бул. „Панчо Владигеров“ № 66.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е държавно контролирано предприятие. Единоличен собственик на капитала е „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД.

Като комбиниран оператор „Булгартрансгаз“ ЕАД има следните отговорности:

- Единно управление и надеждно функциониране на газопреносната система и подземното газово хранилище (ПГХ);
- Поддържане на баланса между внос, добив и потребление на природен газ;
- Пренос на природен газ по газопреносната система и съхранение на природен газ в ПГХ при спазване на изискванията за качество и отчитането му;
- Осигуряване на оптимален режим на работа на преносната система при извършване на дейностите по пренос на природен газ;
- Поддържане на обектите и съоръженията на газопреносната система и ПГХ в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;
- Развитие на газопреносната система и ПГХ в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на газоснабдяването;
- Осигуряване на равнопоставеност на потребителите при предоставяне на достъп до съоръженията за пренос и съхранение на природен газ;
- Администриране на сделките с природен газ и организация на балансирането на пазара на природен газ.

Освен лицензионните дейности, „Булгартрансгаз“ ЕАД извършва: врязване под налягане; стопел операции; проектиране на газови инсталации и съоръжения; отдаване под наем на свободни от технологични нужди тъмни оптични влакна от магистрални кабели за ползване от телекомуникационни оператори, притежаващи разрешения от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения; изпълнение на строително-монтажни работи по част „Технологична“ на газови инсталации и съоръжения на базата на регистрация и членство на „Булгартрансгаз“ ЕАД в Камарата на строителите.

С решение на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), „Булгартрансгаз“ ЕАД е сертифициран като независим преносен оператор на газопреносната система на България в съответствие с изискванията на Директива 2009/73/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, Регламент (ЕО) №715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година, относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и Глава осем „а“ от Закона за енергетиката. Решението е прието в съответствие с постъпилото становище на Европейската комисия от 22.04.2016 г.

Преносът, по националната газопреносна мрежа и газопреносната мрежа за транзитен пренос и съхранението на природен газ се осъществяват от „Булгартрансгаз“ ЕАД в съответствие с лицензиите, издадени от КЕВР:

- Лицензии за пренос на природен газ (Лицензии №Л-214-06/29.11.2006 г. и №Л-214-09/29.11.2006 г.);
- Лицензия за съхранение на природен газ на територията на Република България (Лицензия №Л-214-10/29.11.2006 г.).

Лицензиите са със срок от 35 години. Дружеството заплаща лицензионни такси за всяка лицензия, посочени в тарифа, одобрена от Министерски съвет.

1.2. Органи на управление на „Булгартрансгаз“ ЕАД

Във връзка със сертифицирането на „Булгартрансгаз“ ЕАД като независим преносен оператор, с решение на Съвета на директорите на „Български енергиен холдинг“ ЕАД („БЕХ“ ЕАД) от 25.01.2013 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД преминава от едностепенна в двустепенна система на управление. Органи на управлението на Дружеството са:

- Едноличен собственик на капитала;
- Надзорен съвет;
- Управителен съвет.

Дружеството се управлява и представлява от Изпълнителен директор, който осъществява оперативното ръководство на Дружеството и организира дейността му.

Членове на Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД:

- Владимир Вълчев Митрушев;
- Кирил Георгиев Георгиев.

Кирил Георгиев е Председател, а Владимир Митрушев е Заместник - председател на Надзорния съвет на Дружеството.

Състав на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД:

- Таня Трендафилова Захаријева;
- Делян Валентинов Димитров;
- Владимир Асенов Малинов.

Таня Захаријева е Председател на Управителния съвет на дружеството, а Владимир Асенов Малинов е Изпълнителен директор на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Възнаграждения на ключов ръководен персонал

Дружеството има отношение на свързано лице с директори и служители с контролни функции. Общата сума на начислените възнаграждения през деветмесечието на 2020 г., включени в разходите за персонал, е както следва:

- Изплатени възнаграждения на Изпълнителния директор и на членовете на Управителния и Надзорния съвет – 475 хил. лв.
- Осигурителни вноски върху възнагражденията на Изпълнителния директор и на членовете на Управителния и Надзорния съвет – 22 хил. лв.

1.3. Свързани лица

Свързаните лица на „Булгартрансгаз“ ЕАД включват едноличния собственик, дъщерни и съвместно-контролирани предприятия, ключов управленски персонал и предприятия под общ контрол.

Предприятие-майка и крайно контролиращо лице за Дружеството е „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД (БЕХ).

Дружеството има сделки със следните дружества от групата на БЕХ:

- „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД – контролиращо дружество;
- „Булгаргаз“ ЕАД – дъщерно дружество на БЕХ;
- „НЕК“ ЕАД – дъщерно дружество на БЕХ;
- „ЕСО“ ЕАД – дъщерно дружество на БЕХ;
- „Мини Марица Изток“ ЕАД – дъщерно дружество на БЕХ;
- „Булгартел“ ЕАД – съвместно контролирано предприятие с „ЕСО“ ЕАД;
- „Южен поток България“ АД – съвместно контролирано предприятие на „БЕХ“ ЕАД;
- „Газов хъб Балкан“ ЕАД – дъщерно дружество на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

„Булгартрансгаз“ ЕАД осъществява следните сделки със свързани лица:

- Предоставяне на услуги по достъп и пренос, съхранение и балансиране на природен газ на „Булгаргаз“ ЕАД;
- Покупка на природен газ от „Булгаргаз“ ЕАД;
- Покупка на електрическа енергия от „ЕСО“ ЕАД;
- Предоставени услуги по достъп на „Булгартел“ ЕАД за ползване на ресурси от спомагателната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- Получени услуги за достъп до съоръженията на „Булгартел“ ЕАД, част от неговата обществена електронна съобщителна мрежа;
- Счетоводни, правни и административни услуги, предоставяни на „Газов хъб Балкан“ ЕАД.

1.4. Мисия и визия

Мисия

- **Мисия** - да работи прозрачно, следвайки интересите на държавата и обществото, да гарантира условия за сигурност на доставките, устойчиво развитие на пазара на природен газ в страната и региона при условията на равнопоставеност, да играе съществена роля в процеса на либерализация на пазара на природен газ в духа на общоевропейската енергийна политика. Мисията произтича както от вътрешното енергийно законодателство, така и от европейските норми и Третия енергиен либерализационен пакет.

Визия

- **Визия** – е свързана с позиционирането на Дружеството като модерен газопреносен оператор и оператор на газохранилище, опериращ инфраструктура от регионално значение за страните от Балканския полуостров, активно работещ за поддържане и развитие на надеждна газова инфраструктура на територията на Р. България и играещ ключова роля в постигането на целите за изграждане на единен общеевропейски свободен и конкурентен газов пазар.

Екологосъобразното развитие на всички проекти и дейности в Дружеството са съществена и неделима част от визията на компанията. Социалната и икономическа стабилност на регионите, в които „Булгартрансгаз“ ЕАД оперира, както и тези на вътрешно фирмено ниво, също са ключов аспект допълващ цялостната визия на Дружеството.

1.5. Стратегически и оперативни цели

Стратегически цели

- Осигуряване сигурността и надеждността на газопреносната система и ПГХ „Чирен“;
- Развитие, модернизация и разширение на газовата инфраструктура за пренос и съхранение и осигуряване на оперативна ефективност и гъвкавост на системата за изграждане на газоразпределителен център (хъб) в страната и създаване на организиран пазар на природен газ (газова борса);
- Осигуряване на необходимите условия за установяване на конкурентен, ефективен, либерализиран и интегриран газов пазар, в съответствие с изискванията на Европейското законодателство по третия енергиен пакет за пазара на природен газ;
- За реализацията на стратегическите цели са набелязани следните.

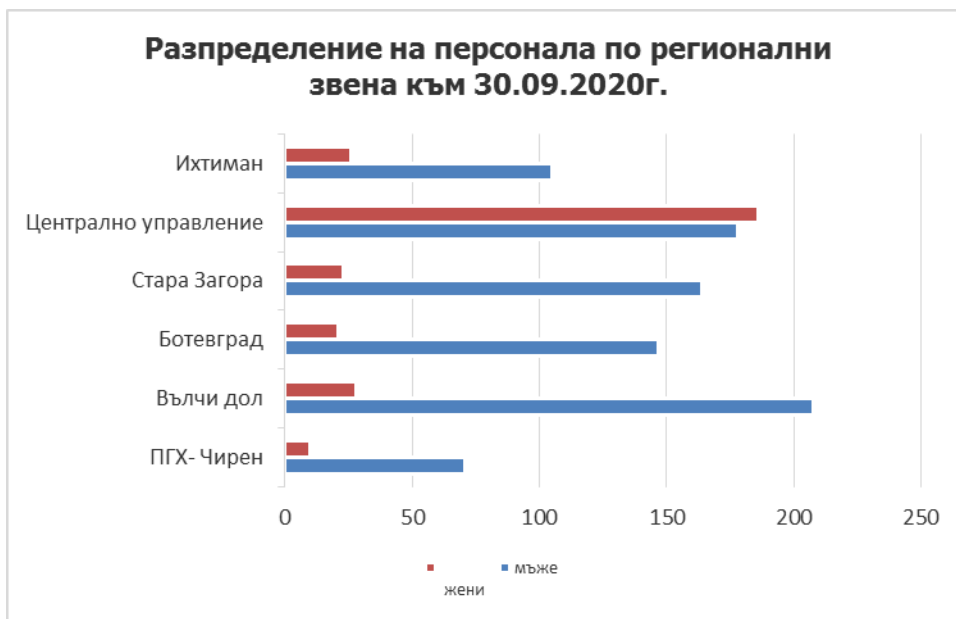
Оперативни цели

- Надежно и ефективно функциониране на газопреносната система в условията на либерализиран газов пазар;
- Осигуряване на алтернативни маршрути и входни гранични точки за доставка на природен газ от различни източници до потребителите в страната;
- Изграждане на нови газопроводни отклонения за газифициране на нови региони;
- Оптимизация на дейностите, бизнес процесите, процедурите и правилата за осигуряване на леснодостъпни и качествени услуги за клиентите на Дружеството.
- Предоставянето на услуги за пренос и съхранение на природен газ, съответстващи на нуждите на пазара;
- Утвърждаване на устойчива политика на регионално и общоевропейско сътрудничество.

1.6. Кадрово обезпечаване – численост на персонала по регионални звена, образование, възрастов състав

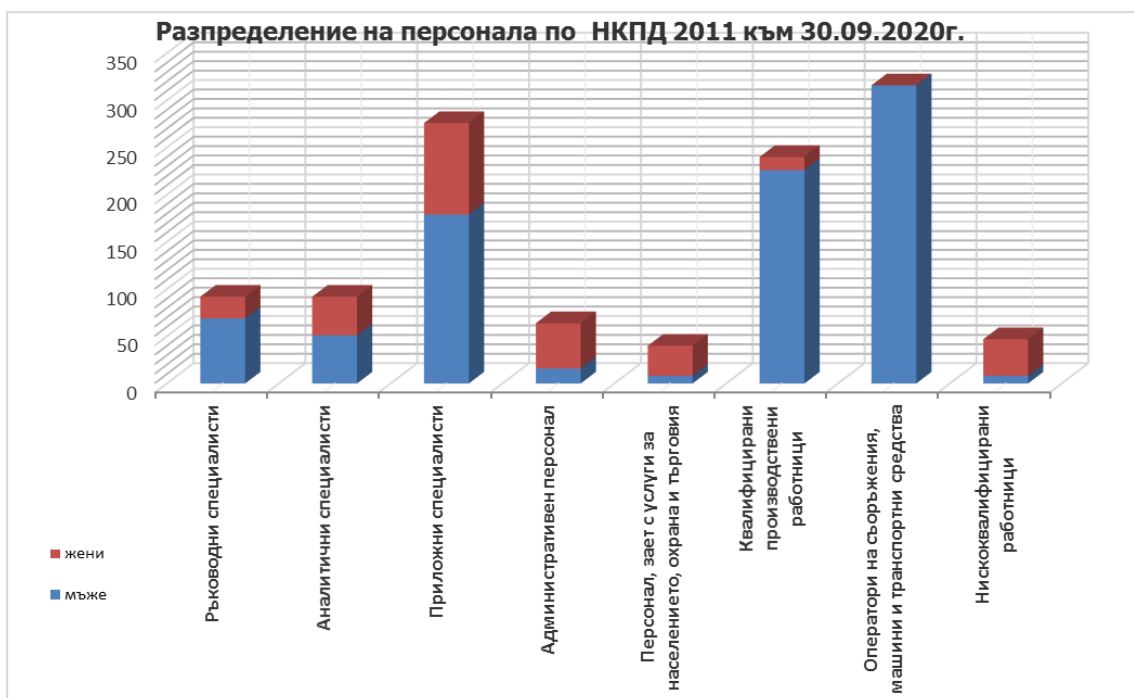
Ръководството на „Булгартрансгаз“ ЕАД отделя специално внимание на политиката в областта на човешките ресурси в посока създаване на условия за висока мотивация и перспективи за развитие на персонала. Непрекъснатото усъвършенстване и подобряване условията на труд, осигуряване на перспективи за развитие на персонала и висок жизнен стандарт, са основни направления в трудово-социалната политика на ръководството и намират израз в действащия Колективен трудов договор.

Към края на деветмесечието на 2020 г. персоналет в Дружеството наброява 1 167 човека.

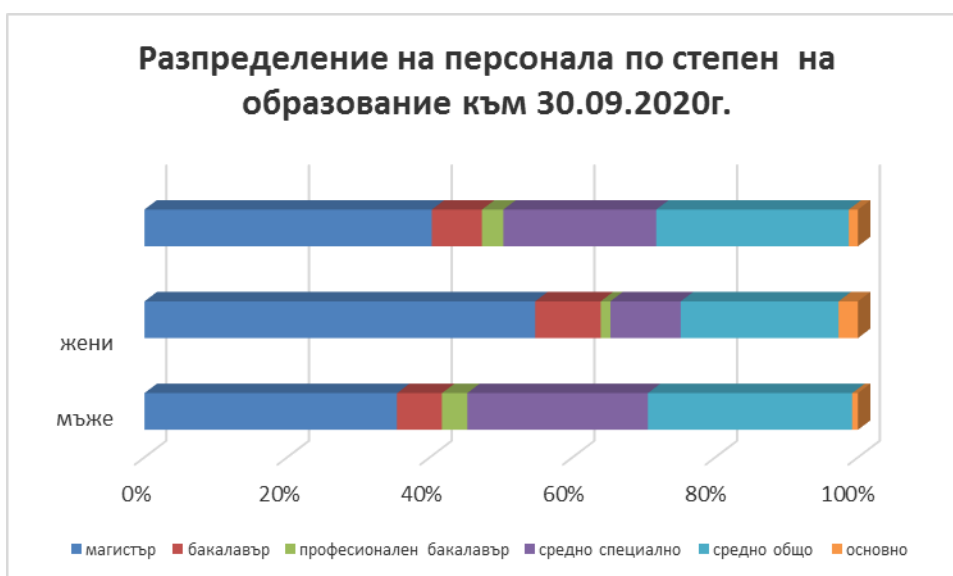

Разпределението на персонала, съгласно НКПД – 2011:

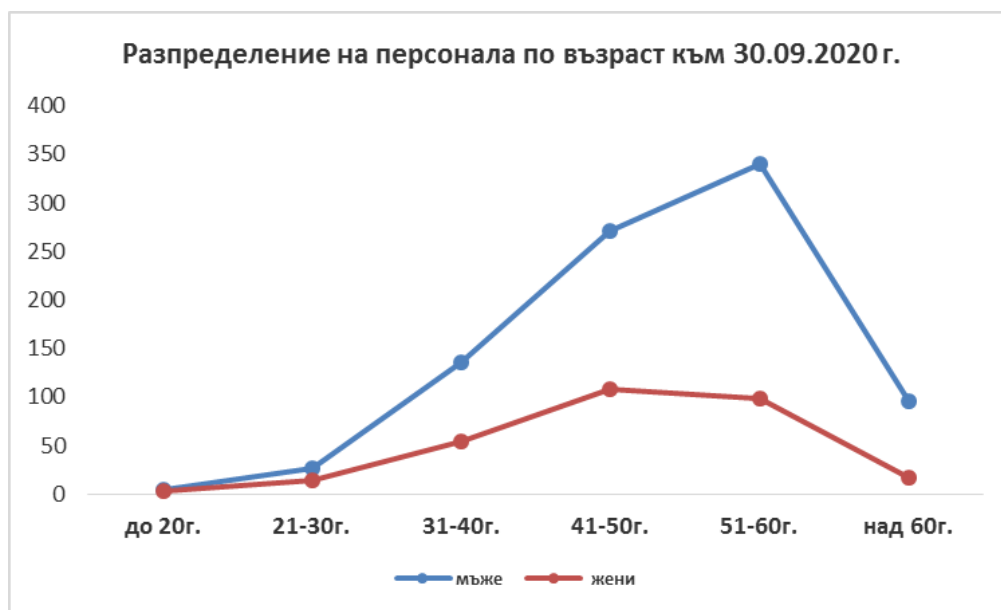
<i>Разпределение на персонала, съгласно НКПД – 2011</i>	<i>Брой</i>
Ръководители	92
Специалисти	92
Техници и приложни специалисти	276
Помощен административен персонал	64
Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната	40
Квалифицирани работници	240
Машинни оператори и монтажници	316
Професии, не изискващи специална квалификация	47

Малкият брой жени в сравнение с този на мъжете в Дружеството е резултат от свързани с пола стереотипи за „мъжки“ и „женски“ специалности. Отчетена е необходимостта от насърчаване на жените да навлизат в сектори, които традиционно се считат за "мъжки". На жените в дружеството се предоставят същите възможности за реализация, с каквито разполагат мъжете, като същевременно се отчитат специфичните им нужди, породени както от характера на сектора, в който работят, така и от необходимостта от баланс между професионално развитие и личен живот. Създадени са възможности за развитие на индивидуалните способности на жените в рамките на предприятието, с оглед на тяхната ефикасна подготовка за изпълнението на ръководни функции на всички равнища, посредством специфични и продължаващи обучения.

Запазва се тенденцията на най-висок относителен дял на персонала със средно специално и средно образование. Това е така, защото изискването за образование на персонала, обслужващ газопреносната система в Дружеството /компресорните станции и газоразпределителните станции/ е средно специално или средно. Относителният дял на персонала с висше образование за отчетния период представлява 50% от общата численост. Неговата мотивация и ангажираност за постигане на целите на Дружеството оказва положително влияние в процеса на вземане на решения.

От графиката се вижда, че работниците и служителите над 50 години заемат сравнително висок относителен дял, поради нарастване на периода на трудовата активност на хората и влошаване на възрастовата структура на работната сила.

2. СОЦИАЛНИ ПОЛИТИКИ – ОПИСАНИЕ, ЦЕЛИ, РИСКОВЕ, ЗАДАЧИ, ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ

2.1. Основни стратегически приоритети за развитие на човешките ресурси в Дружеството

Обучение и развитие на човешкия потенциал

Един от основните приоритети в работата на Дружеството е професионалното развитие на работещите в Дружеството и привличането на квалифицирани специалисти. Основната цел е развитието на общия потенциал от знания и умения на Дружеството в областта на инженерните аспекти на развитието на инфраструктура за пренос и съхранението на природен газ, свързаните с това други инженерни области, информационните технологии, националната и общностна регулаторна база в областта

на газовия бизнес, анализа и планирането на бизнес развитието.

„Управление на човешките ресурси“ е процедура от интегрираната система за управление на „Булгартрансгаз“ ЕАД, която регламентира реда и отговорностите при управлението на човешките ресурси за осигуряване на компетентен и обучен персонал.

Дейностите по управление на човешките ресурси, обхванати от тази процедура, включват:

- планиране на необходимостта от персонал;
- определяне и документиране на необходимата компетентност на персонала;
- подбор и назначаване на персонал;
- първоначални, текущи и извънпланови обучения за поддържане и повишаване на компетентността на персонала и преквалификация;
- оценяване ефикасността на обученията.

Изискванията относно компетентността на персонала се определят на база на приложимите законови изисквания за конкретната дейност и се съдържат в утвърдени длъжностни характеристики.

Планирането на текущите обучения се извършва в края на всяка предходна година. Ръководителите планират необходимите за дейността на съответната организационна единица обучения, като залагат тематични направления, разходи и брой участници.

Попълнените от ръководителите заявки се обобщават от специалист Обучение и развитие, отдел „Човешки ресурси“, управление „Административно“ в ОД-ВТ-025 Програма за квалификация и преквалификация на персонала, която се представя за утвърждаване от Изпълнителния директор на дружеството.

За оценяване ефикасността на провежданите обучения, непосредствено след обучението, служителят, преминал обучение, попълва ОД-ВТ-014 Оценка за проведено обучение.

Всички попълнени форми се събират от специалист Обучение и развитие, отдел „Човешки ресурси“.

Три месеца след обучението, специалист Обучение и развитие, отдел „Човешки ресурси“ изпраща до прекият ръководител на служителя или служителите, преминали обучението, Анкетна карта за последваща оценка на ефекта от проведено обучение. Прекият ръководител оценява ефикасността на обучението във връзка с резултатите от работата на служителя/ служителите като попълва анкетната карта и я изпраща на специалист Обучение и развитие отдел „Човешки ресурси“.

Оценките на ефикасността на провежданите обучения са входни данни за прегледа от ръководството на интегрираната система за управление.

Развитие на системата за управление на мотивацията на служителите

За тази цел Дружеството разчита на по-нататъшното развитие на системите за вътрешна комуникация, за вътрешно кариерно развитие и управление на талантите.

Основна цел на мотивирането на персонала в „Булгартрансгаз“ ЕАД е да се постигне максимално възможната синергия между интересите и целите на Дружеството, и интересите и целите на отделните работници, служители.

Социалната политика на Дружеството е изцяло насочена, към мотивация на служителите, като осигурява здравословни и безопасни условия на труд, заплащане на разноски за храна, медицинско обслужване, транспорт, почивка, допълнително пенсионно осигуряване и др.

Социалната политика на „Булгартрансгаз“ ЕАД включва:

- **Столово хранене и разноски за храна:**

„Булгартрансгаз“ ЕАД осигурява столово хранене на работниците и служителите, където това е възможно.

Дружеството подпомага служителите чрез заплащане на разноски за храна.

- **Транспорт на работниците и служителите**

Дружеството осигурява ведомствен транспорт до работното място за работниците и служителите или в рамките на определените в КТД лимити заплаща стойността на най-евтиния обществен транспорт.

- **Насърчаване на работещите в Дружеството родители**

- Еднократна помощ за новородено или осиновено дете на работещ;
- Възстановяване разходите за такси за детски ясли и градини;
- Изплащане на средства за хранене на децата от предучилищна възраст, както и на учащи деца;
- Еднократна годишна финансова помощ за началото на учебната година на работещите родители, имащи ученици и студенти редовно обучение.

- **Грижа за здравословното състояние на работещите:**

При лечение в болнично заведение три и повече дни, както и при оперативно лечение, Дружеството поема 100 % от разходите за лечение, извън платеното от здравната каса, за престой в болнично заведение, лечение, лекарства, оперативно лечение (операция);

При медицинско предписание за следоперативно и/или следболнично лечение, Дружеството заплаща 100 % от разходите направени за собствена сметка;

При доказано професионално заболяване на работниците и служителите, Дружеството поема 50 % разходите по лечението и 30 % от разходите за лечение на непрофесионално заболяване за балнеолечение или санаториум, за срок от 14 дни;

Дружеството възстановява разходите на служителите за закупуване на коригиращи очила на всеки две години.

- **Осигуряване на отдых и пълноценна почивка на работниците и служителите**

Дружеството еднократно в годината подпомага с определени в КТД суми организирани на пълноценната почивка на работниците и служителите.

- **Други**

- В случай на грабеж, нападение, пожар, кражба и други извънредни произшествия със служители на Дружеството и тяхното лично и семейно имущество, по решение на УС, на пострадалите може да бъде оказана еднократна финансова помощ след представяне на съответните документи;
- В случай на смърт на работещ в Дружеството, на близките на починалия се изплаща еднократна финансова помощ;
- Награди се дават на работещите Дружеството с най-малко една година трудов стаж, навършили годишнини – 30, 40, 50 и 60 години, както и при пенсиониране;
- Дружеството изплаща еднократни суми, определени в КТД за подпомагане при посрещането на Великденските и Коледните празници;
- Дружеството подпомага и посрещането на професионалния празник Ден на Енергетика чрез еднократна финансова помощ, определена от УС в рамките на договорения в КТД лимит.

2.2. Корпоративна култура

Един от факторите за успех по пътя към осъществяването на мисията, визията, стратегическите и оперативните цели на дружеството е изграждането на корпоративна култура, в основата на която стоят определени принципи и ценности. С приетият Етичен кодекс, се установяват нормите на поведение в дружеството.

Професионалната етика изисква от всеки работник и служител в дружеството следното:

- Да се ръководи във всички свои служебни действия от мисията, визията, целите, споделените принципи и ценности на „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- Служителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД се стремят да избягват всякакви ситуации, пораждащи конфликт на интереси, а при възникването на такива, полагат необходимите усилия за преустановяването им, като уведомяват прекия си ръководител.
- Служителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД не могат да използват служебното си положение за осъществяване на свои лични интереси, или интереси на семейството си. Своевременно уведомяват прекия си ръководител, ако изпълнението на служебна задача може да доведе до конфликт между служебните задължения и личните им интереси.
- Не фаворизират по никакъв начин и не създават търговски предимства за една или повече компании за сметка на други, в това число и компаниите, част от вертикално интегрираното предприятие.
- При взаимодействията си с партньори, доставчици, представители на органите на държавната власт или други институции, служителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД не могат да приемат или предлагат подаръци, освен ако те не са рекламни материали, както и не могат да приемат или предлагат пари, услуги или други облаги.
- Служителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД не допускат да бъдат поставяни във финансова зависимост или в друга обвързаност от външни лица или организации.

- Да спазват установената йерархия на вътрешноорганизационните отношения, при стриктно съблюдаване вътрешните правила, нарежданията на прекия си ръководител и на ръководството на дружеството, и да не пречат на останалите служители в тяхната работа.
- Да не изпълняват противозаконни нареждания, нито такива, чието изпълнение би могло да доведе до закононарушения.
- При установяване на нередности и/или закононарушения, в който и да е аспект на дейността на дружеството, незабавно да информират прекия си ръководител.
- Да се придържа към учтив тон на разговор и лексика, да не използва обидни изрази и епитети или агресивни пози и жестове. Недопустимо е носенето на оръжие, както и употребата на физическо насилие на работното място.
- Да уважава и зачита правата и личното достойнство на хората, с които комуникира.
- Да не дискриминират колегите си или външни лица на основа на пол, раса, възраст, религия, имотно състояние, здравен статус, политически убеждения или националност.
- Да не допускат злоупотреба със служебното си положение, изразяваща се в оказване на натиск или тормоз под каквато и да е форма спрямо подчинените в организационната йерархия служители.
- Да се придържат към конструктивен и насочен към сътрудничество начин на общуване и поведение.
- Да полагат максимални усилия при изпълнение както на преките си длъжностни задължения, така и при изпълнение на задачи от екипно, извънредно или проектно естество. При изпълнение на задачи, изискващи групово или екипно изпълнение и при искане на съдействие за изпълнението на задачи, извън обхвата на преките работни задължения, да спазват принципите на екипност, активно участие, степенуване по приоритетен на задачите, разпределяне на задачите съобразно компетентността и заетостта на служителите, информиране на всички заинтересовани страни, в това число и прекия ръководител.
- Да не допускат поведение, което би могло да се изтълкува като накърняване на добрите нрави.
- Да се въздържа от коментари относно лични и професионални качества на колеги, извън необходимото за изпълнение на задълженията му.

3. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА

Дейностите по пренос, транзитен пренос и съхранение на „Булгартрансгаз“ ЕАД се извършват въз основа на издадени лицензии. Основните изисквания за тези дейности са регламентирани в Закона за енергетиката и подзаконовите нормативни актове, които следват европейското законодателство в областта.

Текущото наблюдение върху дейността на „Булгартрансгаз“ ЕАД, включващо анализ и оценка на информацията за отчетните резултати, както и периодични регулаторни прегледи, се осъществяват от Комисията за енергийно и водно регулиране.

Цена за пренос на природен газ:

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) 715/2009 г на Комисията от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ, Закона за енергетиката и подзаконовата нормативна рамка, считано от 01.10.2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД въведе ефективно входно-изходния модел за ценообразуване за предлаганите услуги по достъп и пренос на природен газ за газопреносната система, собственост на Дружеството, включваща национална газопреносна мрежа (НГПМ) и газопреносна мрежа за транзитен пренос (ГМТП). С въвеждането на входно-изходния тарифен модел се сменя моделът на ценообразуването на извършваните от „Булгартрансгаз“ ЕАД услуги по достъп и пренос на природен газ, като от система „пощенската марка“ с единни цени, определени изцяло за пренесени количества природен газ, налагани на изходни точки на газопреносната мрежа, се преминава към входно-изходен модел с двукомпонентна тарифна система и преобладаваща компонента на база резервиран капацитет. Новата система е резултат от изискванията, наложени от европейската и национална регулаторна рамка в сектор природен газ.

С Решение НГП-01/01.08.2017 г. на КЕВР са утвърдени необходими приходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2017-2019 г. и базови параметри на тарифния модел.

Основните характеристики на въведения входно-изходен тарифен модел са:

- Многогодишен модел на ценообразуване – метод „Горна граница на приходите“. Първият регулаторен период е 3 годишен;
- Определяне на цена за достъп и пренос на природен газ по входни и изходни точки/зони;
- Възстановяване чрез цените за достъп и пренос на необходимите приходи за извършване на дейността по преноса, утвърждавани от Комисията за всеки регулаторен период;
- Осигуряване на стимули за подобряване на ефективността на оператора;
- Равнопоставени условия за всички ползватели на преносните мрежи. Ползвателите се третират еднакво, независимо от размера, собствеността или други фактори;
- Осигуряване на стабилност на цените, прозрачност на процеса на формирането им;
- Приложение на Матричния подход за разпределение на разходите по входни и изходни точки/зони;
- Възможност за формиране на единна изходна национална зона;
- Възможност за редукция на цените за достъп за входни и изходни точки към/от съоръженията за съхранение на природен газ.

Цена за съхранение на природен газ: в размер на 2,49 лв. /1000 нм³/ месец, утвърдена от КЕВР с Решение № Ц-001/ 10.02.2005 г.;

Таксата за транзитен пренос на природен газ е в размер, определен в дългосрочен договор с ООО „Газпром экспорт“.

Под кубически метър природен газ се разбира количеството природен газ в обем един кубически метър при температура 20°C (293,15 К) и абсолютно налягане 0,101325 МРа.

Режим на дневно балансиране

От 01.10.2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД въведе ефективен режим на дневно балансиране, съобразно Правила за Балансиране на пазара на природен газ и Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в съответствие с изискванията на Регламент 312/2014 г. за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

Очакваният ефект от прилагането на Регламента е операторите да извършват пазарноориентирано балансиране чрез използване на краткосрочни стандартизирани продукти, мрежовите ползватели да извършват първичното балансиране, а операторите да имат роля по остатъчното балансиране, с цел цялостно балансирана система в дневен разрез, за което основна отговорност носят ползвателите, повишена ликвидност и конкуренция, повишаване на churn rate на хъбовете (съотношението между търговските обеми газ към физически доставения).

С въвеждането на новия режим на балансиране се изпълняват изискванията на Регламента и по-конкретно в частта относно изискванията за предоставяне на информация и ежедневно финансово изчистване на натрупаните дневни дисбаланси с месечен период на сетълмент.

След проведена в периода 5.08.2019 – 23.08.2019 г. публична консултация с решение по т.2 от Протокол № 382/04.09.2019 г. на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД са определени стойности на параметрите по чл.25 на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране (Методиката) валидни за газовата година 2019/2020 г., както следва:

- размер на малката корекция по чл. 12 ал.4 на Методиката в размер на 8 %;
- размер на периода на изчистване на сметката за неутралност при балансиране от 6 месеца;
- прилагат се критериите за определяне на цена на природния газ за балансиране, по т. 4 от предходната и заключителна разпоредба на Методиката.

В съответствие с чл. 26 от Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране, с решение по т.4.1 от Протокол №431/19.03.2020 г. на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД е определен и приложимият размер на таксата за неутралност при балансиране от 0,0051 лв./ MWh, приложим за периода 01.04.2020 г. – 30.09.2020 г.

От 01.04.2020 г. КЕВР утвърждава месечна цена, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия, като компонентите включително и компонентът „цена на природния газ на входа на газопреносните мрежи“ за MWh нямат публичен характер. В тази връзка с решение на Управителния съвет на Дружеството е направена промяна в счетоводната политика и считано от 01.04.2020 г. последващата оценка на природния газ (материален запас) се определя както следва:

- Безвъзмездният газ за компресорни станции по транзитната газопреносна мрежа - по цена, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за

производство и пренос на топлинна енергия, определена с Решение на КЕВР за съответния месец в MWh.

- Природният газ в транзитната газопреносна мрежа, който не е собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД - по цена, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия, определена с Решение на КЕВР за съответния месец в MWh.
- Природният газ в националната газопреносна мрежа, който не е собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД - по цена, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия, определена с Решение на КЕВР за съответния месец в MWh.
- Разлика калоричност на природен газ вход – изход, генерирана в газопреносната мрежа - по цена, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия, определена с Решение на КЕВР за съответния месец в MWh.

Промяна на мерната единица, използвана за отчитане на природния газ, пренесен до национални изходни точки

В следствие въвеждането на „Входно-изходния“ тарифен модел, в отговор на изискванията, наложени от европейската и национална регулаторна рамка в сектор природен газ, през 2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД промени мерната единица, която използва за отчитане на природния газ от единица, измерваща количествата (нм³) на мерна единица за енергия (MWh).

3.1 Пренос на природен газ

Доставката на природен газ до потребители на територията на Република България се осъществява основно по националната газопреносна мрежа, представляваща сложно съоръжение, съставено от 1 835 км магистрални газопроводи и газопроводни отклонения високо налягане, три компресорни станции - КС „Кардам-1“, КС „Вълчи дол“ и КС „Полски Сеновец“, с обща инсталирана мощност от 49 MW, газорегулиращи станции, газоизмервателни станции, система за електрохимична защита, комуникационна система, информационна система и др. съпътстващи съоръжения. Мрежата за пренос на природен газ притежава достатъчен капацитет за задоволяване на настоящото потребление на природен газ. Към момента се използва около 45 % от максималния технически капацитет на системата.

В качеството си на оператор на газопреносни мрежи, „Булгартрансгаз“ ЕАД осигурява единно управление, надеждно функциониране и пренос на природен газ по газопреносната система и неговото отчитане при спазване изискванията за качество. Също така, извършва поддръжка на обектите и съоръженията на газопреносната система в съответствие с техническите изисквания и правилата за безопасност при работа, съблюдавайки европейските нормативи за опазване на околната среда и плановете за развитие на газопреносната система.

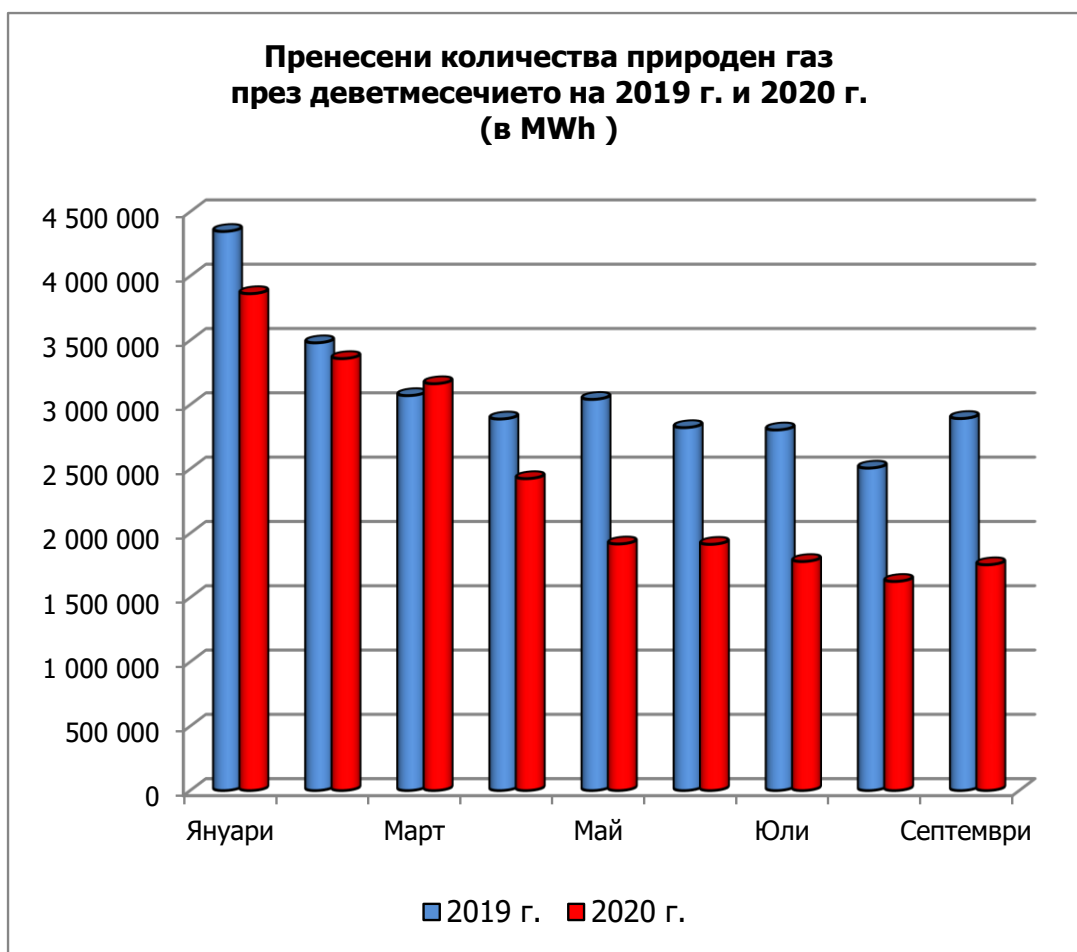
По данни на Главно диспечерско управление, пренесените количества природен газ по Националната газопреносна мрежа, до изходни точки на територията на Р.България, за разглеждания период са следните:

Пренесени количества природен газ по НГПМ, MWh			
Пренос	2019 г.	2020 г.	Изменение 2020 г./ 2019 г. в %
Януари	4 346 966	3 863 095	(11,13%)
Февруари	3 480 923	3 358 412	(3,52%)
Март	3 070 363	3 163 031	3,02%
Април	2 888 459	2 424 958	(16,05%)
Май	3 041 073	1 916 963	(36,96%)
Юни	2 821 402	1 914 121	(32,16%)
Юли	2 803 409	1 780 550	(36,49%)
Август	2 506 801	1 625 472	(35,16%)
Септември	2 892 180	1 755 217	(39,31%)
Общо:	27 851 576	21 801 819	(21,72%)

Наблюдава се намаление с 21,72 % (6 049 757 MWh) на пренесените MWh природен газ през деветмесечието на 2020 г. спрямо пренесените MWh през 2019 г.

Намаление на пренесените MWh природен газ се наблюдава през осем от месеците на отчетния период. През месеците януари, февруари, април, май, юни, юли, август и септември са пренесени съответно с 11,13 % , 3,52 % , 16,05 % , 36,96 % , 32,16 % , 36,49 % , 35,16 % и 39,31 % по-малко MWh природен газ. През месец март са пренесени по – големи количества природен газ, съответно с 3,02 % (92 668 MWh).

На следващата графика е показана динамиката на изменение на пренесения природен газ в MWh, за разглеждания период.

Традиционно, през 2020 г. се запазва сезонността в преноса на природен газ като най-много MWh са пренесени през месец януари, а през месец август, са пренесени най – малко MWh природен газ.

3.2 Пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония

Газопреносна мрежа за транзитен пренос е изградена от газопроводи с високо налягане с обща дължина 953 км., с шест компресорни станции – КС „Кардам-2“, КС „Провадия“, КС „Лозенец“, КС „Странджа“, КС „Ихтиман“ и КС „Петрич, система за електрохимична защита, очистни съоръжения, комуникационна система, информационна система и други съпътстващи съоръжения. Техническият капацитет за трансграничен пренос на природен газ възлиза общо на 17,8 млрд.м³ годишно, а максималното работно налягане е 54 бара.

„Булгартрансгаз“ ЕАД извършва пренос на природен газ през територията на Република България за съседни държави - Турция, Гърция, Северна Македония и Румъния. До края на 2019 г., количествен и качествен анализ на входящите потоци

природен газ по направления Турция, Гърция и Северна Македония се извършва на газоизмервателни станции „Негру Вода“ 2 и 3.

От началото на януари 2020 година, този анализ на входящите потоци природен газ, по горните направления, се извършва на „Точка на междусистемно свързване Странджа 2 / Маркочлар“.

Точките на междусистемно свързване на газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД с газопреносните системи на съседни оператори / включително и за Националната газопреносна мрежа/ са:

- Негру вода 1/Кардам – Входно-изходна точка на Националната газопреносна мрежа. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Румъния.
- Негру вода 2,3/Кардам – Входна точка на Газопреносната мрежа за трансграничен пренос. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Румъния.
- Кулата/Сидирокастро – Входно-изходна точка на Газопреносната мрежа за трансграничен пренос. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Гърция.
- Странджа/Малкочлар - Изходна точка на Газопреносната мрежа за трансграничен пренос. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Турция.
- Кюстендил/Жидилово - Изходна точка на Газопреносната мрежа за трансграничен пренос. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Северна Македония.
- Русе/Гюргево – Входно-изходна точка на Националната газопреносна мрежа. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Румъния.
- Странджа 2/Малкочлар - Входна точка на Газопреносната мрежа за трансграничен пренос. Точка на междусистемно свързване между мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Турция.

Пренесените количества природен газ до точки за междусистемно свързване, със оператори на съседни държави, през отчетния деветмесечен период на 2020 г., са общо 27 547 310 Mwh, в т.ч. и по дългосрочен договор за трансграничен пренос - 24 672 675 Mwh.

Количествата природен газ, които са пренесени към съседните държави по дългосрочния договор за трансграничен пренос, изразени в нм³, за разглеждания период са следните:

Пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония по месеци, млн. нм ³								
Месец	Турция		Гърция		Северна Македония		Общо	
	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.
Януари	612,181	78,188	296,168	233,118	43,194	40,388	951,543	351,694
Февруари	202,568	0,000	258,187	172,949	26,537	25,734	487,292	198,683
Март	306,892	0,000	187,150	207,872	11,677	15,552	505,719	223,424
Април	379,414	0,000	271,859	157,530	7,492	12,480	658,765	170,010
Май	350,597	0,000	224,695	204,897	4,446	3,748	579,738	208,645
Юни	281,804	0,000	197,806	176,699	26,542	18,124	506,152	194,823
Юли	341,792	0,000	159,804	293,652	36,546	35,657	538,142	329,309
Август	371,885	0,000	153,890	297,390	31,374	36,624	557,149	334,014
Септември	165,346	11,424	160,830	276,771	35,400	36,892	361,576	325,087
Общо:	3 012,479	89,612	1 910,389	2 020,878	223,208	225,199	5 146,076	2 335,689

Наблюдава се намаление на общите пренесени количества през деветте месеца на 2020 г. (2 335,689 млн. нм³) спрямо пренесените през 2019 г. (5 146,076 млн. нм³), с 2 810,387 млн. нм³ (54,61 %), като се наблюдава намаление на пренесените количества природен газ по направление Турция, и увеличение на пренесените количества природен газ до границата с Гърция и Северна Македония.

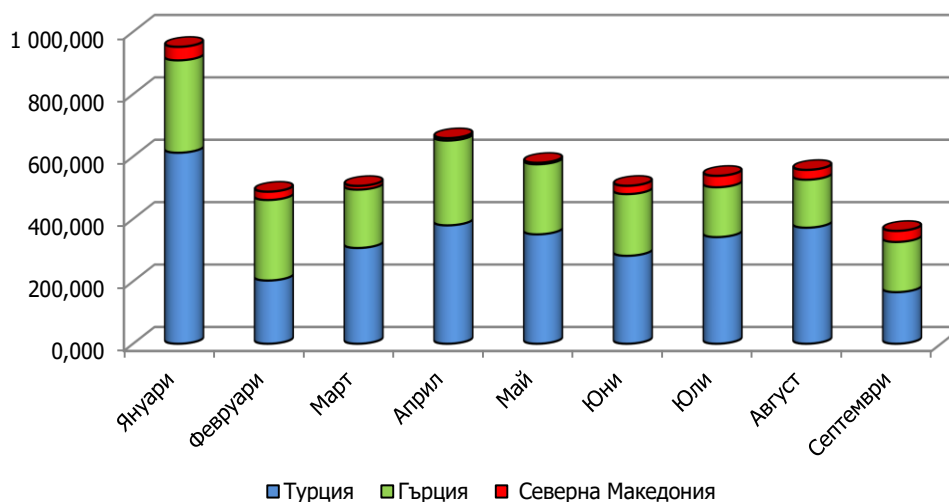
Пренесените количества природен газ по направление Турция през периода януари – септември на 2020 г. са намалели с 2 922,867 млн. нм³ (97,03 %), сравнени с отчетените през 2019 г., тъй като в началото на януари, стартира пускането в експлоатация на газопровода „Турски поток“ по който Турция сама си доставя природен газ.

Увеличение от 110,489 млн. нм³ (5,78 %) на пренесените количества природен газ до границата с Гърция е отчетено през деветмесечието на 2020 г., сравнени с тези през 2019 г.

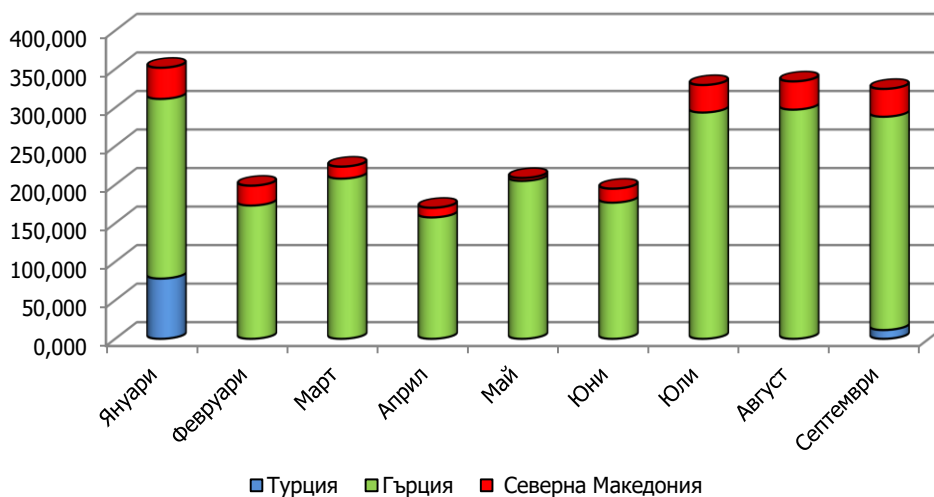
До границата на Северна Македония са пренесени по - големи количества природен газ през отчетния период на 2020 г. с 1,991 млн. нм³ (0,90 %), сравнени с пренесените през 2019 г.

Разпределението на преноса на природен газ до границите с Гърция, Турция и Северна Македония по направления и месеци през периода януари - септември на 2019 г. и 2020 г., е представено на графиките по - долу.

Пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония я през деветмесечието на 2019 г. (в млн. нм³)

Пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония я през деветмесечието на 2020 г. (в млн. нм³)

През януари и септември на 2020 г. фактически пренесените количества природен газ до границата на Турция съответно са: 78,188 млн. нм³, представляващи 6,70 % от договорения за същия период капацитет, възлизащ на 1 167,000 млн. нм³ и 11,424 млн. нм³, представляващи 0,98 % от договорения за същия период капацитет, възлизащ на 1 166,000 млн. нм³. Фактически пренесените количества по това направление са намалели с 97,03 % спрямо фактически пренесените през същия период на 2019 г. – 3 012,479 млн. нм³.

Пренесени са 89,612 млн. нм³, което представлява 0,85 % от общо заявените за пренос количества природен газ до границата с Турция, които са 10 500,000 млн. нм³, за периода януари - септември на 2020 година.

През седем от месеците на отчетния период, с изключение на януари и септември, не е осъществен трансграничен пренос на природен газ за Турция.

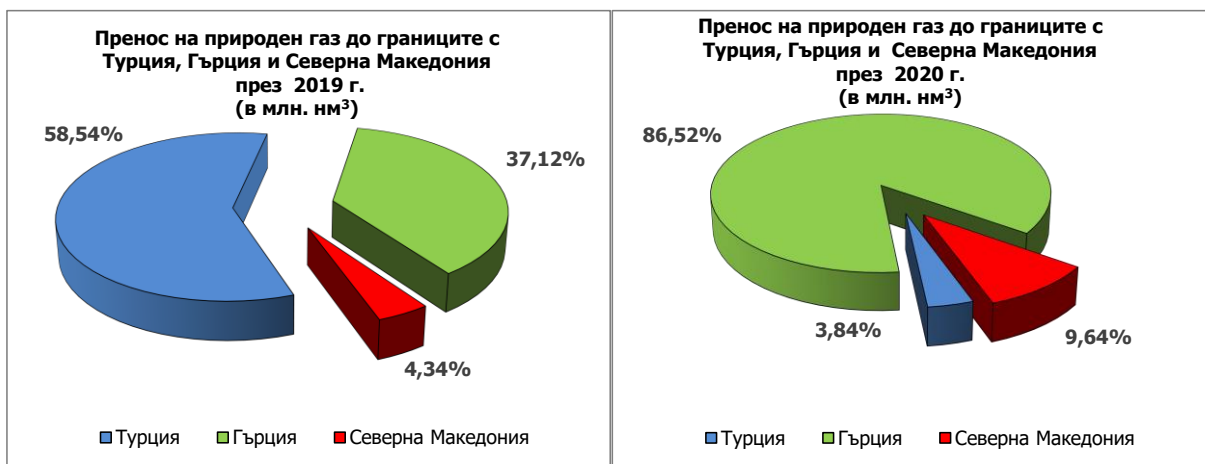
През 2020 г. фактически пренесените количества природен газ до границата с Гърция са 2 020,878 млн. нм³, представляващи 89,82 % от договорения за същия период капацитет, възлизащ на 2 250,000 млн. нм³.

По направление Гърция през отчетния период, за всеки от първите шест месеците, са пренесени по-малки количества природен газ от заявените. При заявени 250,000 млн. нм³, за всеки от шестте месеца на периода, са пренесени 93,25 %, 69,18 %, 83,15 %, 63,01 %, 81,96 % и 70,68 % от заявените количества. Или за всеки от месеците от януари до юни на 2020 г., са пренесени по – малки количества природен газ, съответно с 16, 882 млн. нм³ за януари, 77,051 млн. нм³ за февруари, 42,128 млн. нм³ за март, 92,470 млн. нм³ за април, 45,102 млн. нм³ за май и 73,301 млн. нм³ за юни, в сравнение с ежемесечно заявените за пренос. През последните три месеца на отчетния период, са пренесени по – големи количества от заявените 250,000 млн. нм³ за всеки от месеците, а именно: юли са пренесени 117,46 % , или 43,652 млн. нм³ повече, август са пренесени 118,96 %, или 47,390 млн. нм³ повече и септември е направен трансграничен пренос на 110,71 % от заявените, или с 26,771 млн. нм³ повече.

През отчетното деветмесечие на 2020 г. фактически пренесените количества природен газ за Северна Македония са 225,199 млн. нм³, представляващи 37,53 % от договорения за същия период капацитет, възлизащ на 600,000 млн. нм³. Фактически пренесените количества по това направление са се увеличили с 0,90 % спрямо фактически пренесените през същия период на 2019 г. – 223,208 млн. нм³.

През м. януари са пренесени най-големи количества природен газ – 40,388 млн. нм³, които представляват 60,28/ % от заявените за пренос 67,000 млн. нм³ природен газ. Най-малко природен газ е пренесен през м. май – 3, 748 млн. нм³, което представлява 5,59 % от заявено количество за същия месец от 67,000 млн. нм³.

Процентното разпределение на пренесените количества природен газ по направления (Турция, Гърция и Северна Македония) за деветте месеца на 2019 и 2020 години е представено на графиките по долу.

В разпределението на пренесения природен газ по направления се наблюдава намаление от 54,70 % на дела по направление Турция, спрямо дела през 2019 г. Делът му през периода януари – септември на 2019 г. е 58,54 %, а през 2020 г. намалява на 3,84 %. Увеличение от 49,40 % се наблюдава в дела на пренесените количества по направление Гърция, които представляват 86,52 % от общо пренесените до границите с Гърция, Турция и Северна Македония количества за 2020 г. при 37,12 % за 2019 г. Делът на пренесения природен газ в посока Северна Македония за 2020 г. се увеличава с 5,30 %, спрямо 2019 г. и възлиза съответно на 9,64 % (за 2020 г.) при 4,34 % (за 2019 г.) от общо пренесените количества природен газ по газопреносната мрежа за пренос на природен газ до границите с Гърция, Турция и Северна Македония.

3.3 Съхранение на природен газ

Дейността „Съхранение на природен газ“ се извършва в единственото на територията на страната подземно газово хранилище „Чирен“, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

ПГХ „Чирен“ представлява сложен комплекс от подземни и надземни съоръжения - експлоатационни сондажи, събирателни газопроводи (шлейфи) към тях, компресорна станция с обща инсталирана мощност 10 MW, съоръжения за подготовка, обработка, контрол и измерване на газа, както и други прилежащи съоръжения.

Подземното газохранилище „Чирен“, разположено в близост до гр. Враца разполага с 24 експлоатационни сондажи, компресорна станция и други технологични съоръжения, необходими за осигуряване нагнетяването, добива и качеството на съхранявания газ. Настоящият капацитет на хранилището може да осигури съхранение за нуждите на потребителите в страната до 550 млн.м³ природен газ.

Технологичният процес, свързан с извършването на услугата „съхранение на природен газ“, е сезонен (цикличен) и се изразява в добив и нагнетяване на газ от/ в подземното газово хранилище.

През периода януари - септември на 2020 г. от подземното газохранилище Чирен, са добити 3 400 244 MWh и са нагнетени 4 710 567 MWh природен газ.

Общият нагнетен и добит природен газ през отчетния период на 2019 г. и 2020 г. са представени в таблицата по-долу, както следва:

Добити и нагнетени количества природен газ през 2019 г. и 2020 г., MWh				
Месец	Добив 2019 г.	Добив 2020 г.	Нагнетяване 2019 г.	Нагнетяване 2020 г.
Ян.	1 073 736	1 259 011	13 659	62 059
Февр.	843 040	910 902	6 827	36 639
Март	497 237	776 905	0	356 233
Апр.	31 540	21 279	223 004	7 751
Май	2 512	28 089	849 434	931 564
Юни	11 046	159 468	949 558	984 857
Юли	18 747	117 149	855 135	851 874
Авг.	13 372	78 382	651 447	767 243
Септ.	20 818	49 059	724 959	712 347
Общо:	2 512 048	3 400 244	4 274 023	4 710 567

Природният газ в хранилището, собственост на клиенти към 01 януари 2020 г. е 2 847 255 MWh. Данните в таблицата включват виртуално добития и нагнетен природен газ.

Реално добитият, добитият за технологични нужди и виртуално добитият през 2020 г. природен газ е с 35,36 %, или 888 196 MWh, повече от добития през 2019 г.

Отчетеният реално и виртуално нагнетен природен газ в ПГХ Чирен през деветте месеца на 2020 г. е с 10,21 % или 436 544 MWh повече, от нагнетения през 2019 г.

Към 30 септември 2020 г. наличният природен газ на клиенти в ПГХ „Чирен“ е 4 197 720 MWh. Наблюдава се увеличение от 37 245 MWh, спрямо наличния към края на същия период на 2019 г. – 4 160 475 MWh.

4. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

Финансово-икономическото състояние на „Булгартрансгаз“ ЕАД е разгледано и анализирано въз основа на изготвените финансово-счетоводни документи на Дружеството за периода януари-септември 2020 г., съпоставени със същия отчетен период на 2019 г.

4.1. Основни финансови показатели

В хил. лв.			
Финансови показатели	Отчет 01.01- 30.09.2019 г.	Отчет 01.01- 30.09.2020 г.	Изменение 2020 г./ 2019 г.
Общо приходи от оперативна дейност ¹⁾	256 070	281 642	9,99%
ЕБИТДА ²⁾	143 333	172 923	20,64%
ЕБИТ ³⁾	65 521	93 357	42,48%
ЕВТ ⁴⁾	90 001	74 225	(17,53%)
ЕБИТДА марж	55,97%	61,40%	9,69%
Общо активи	2 873 896	3 745 074	30,31%
Имоти, машини и съоръжения	2 154 788	2 967 584	37,72%
Оборотен капитал ⁵⁾	638 559	207 506	(67,50%)
Парични наличности	572 056	609 986	6,63%
в т.ч. обезпечение кредит и гаранции	52 397	462 080	100,00%
в т.ч. налични парични средства	519 659	147 906	100,00%
Собствен капитал	2 511 792	2 600 960	3,55%
Дългосрочни банкови заеми	0	5 021	100,00%
Численост на персонала	1 162	1 167	0,43%

1) Общо приходи от оперативна дейност включват приходите от безвъзмезден прир.газ за технологични нужди

2) ЕБИТДА – печалба преди лихви, данъци и амортизации;

3) ЕБИТ – печалба преди лихви и данъци;

4) ЕВТ – печалба преди данъци;

5) Оборотен капитал – Текущи активи минус текущи пасиви

4.2. Приходи и разходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД

Основните приходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД през периода 01.01.-30.09.2020 г. са от лицензионните дейности достъп и пренос, пренос до границите с Турция, Гърция и Северна Македония, балансиране и съхранение на природен газ. В стойността на приходите за пренос на природен газ до трети страни се включва и сумата на непаричното възнаграждение под формата на безвъзмезден газ от клиент ООО „Газпром экспорт“.

Във връзка с Правилата за балансиране на пазара на природен газ в сила от 01.10.2017 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД, в качеството му на балансьор, извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата. Задължението на балансьора е да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи. Дружеството реализира приходи от балансиране, съответстващи на балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Република България.

• Приходи. Анализ и динамика на структурата на приходите

В табличен вид е представен сравнителен анализ на отчетните приходи през деветмесечието на 2020 г. и 2019 г., както и динамиката на тяхното изменение.

В хил. лв.

Приходи от дейността	Отчет 01.01-30.09.2019 г.		Отчет 01.01-30.09.2020 г.		Изменение 2020 г./ 2019 г.	
	ст-ст	отн. тегло	ст-ст	отн. тегло	абс. ст-ст	в %
Приходи от пренос на природен газ до границата с Турция, Гърция и Северна Македония	160 808	62,80%	206 097	73,18%	45 289	28,16%
Приходи от пренос	58 542	22,86%	52 585	18,67%	(5 957)	(10,18%)
Приходи от съхранение на прир. газ	3 426	1,34%	3 747	1,33%	321	9,37%
Приходи от балансиране	10 670	4,17%	6 369	2,26%	(4 301)	(40,31%)
Други приходи от дейността	22 624	8,84%	12 844	4,56%	(9 781)	(43,23%)
в т.ч. приходи от финансиране	4 292	1,68%	4 288	1,52%	(5)	(0,10%)
Нетни приходи от продажби	256 070	100,00%	281 642	100,00%	25 572	9,99%
Финансови приходи	36 109	12,36%	39 721	12,36%	3 612	10,00%
Общо приходи:	292 179	100,00%	321 363	100,00%	29 184	9,99%

Реализираните през деветмесечието на 2020 г. общо приходи са в размер на 321 363 хил. лв., а нетните приходи от продажби са в размер на 281 642 хил. лв.

В сравнение с деветмесечието на 2019 г., общият размер на приходите, реализирани от Дружеството, се увеличава с 29 184 хил. лв. (9,99 %), като нетните приходи от продажби бележат ръст с 25 572 хил. лв. (9,99 %).

В рамките на нетните приходи от продажби са осчетоводени и приходите от непаричното възнаграждение под формата на безвъзмезден газ от клиент ООО „Газпром експорт“, предоставен по дългосрочния договор за пренос, които през периода януари-септември на 2020 г. са в размер на 7 380 хил. лв. Този газ се използва основно за гориво на компресорните станции по газопроводната система за пренос до границите с Турция, Гърция и Северна Македония и не носи реален приход на Дружеството.

Приходите от непаричното възнаграждение под формата на безвъзмезден газ от клиент ООО „Газпром експорт“ за периода януари-септември на 2020 г. са по-ниски спрямо тези през същия период на 2019 г., като намалението е с 9 193 хил. лв. (55,47 %). При елиминиране на приходите от непаричното възнаграждение, отчетени през деветмесечието на 2020 г. и 2019 г., се забелязва, че приходите от продажби за 2020 г. са по-високи от отчетените през 2019 г. с 34 765 хил. лв. (14,52 %), като това основно се дължи на реализираните по-високи приходи от пренос на природен газ до границата с Турция, Гърция и Северна Македония.

В общата структура на приходите, реализирани през деветте месеца на 2020 г., най-голям дял заемат приходите от пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония, възлизащи на 206 097 хил. лв., с относителен дял в нетните приходи от продажби от 73,18 %. Отчетените приходи от пренос до границите с Турция, Гърция и Северна Македония през деветмесечието на 2020 г., съпоставени спрямо отчетените през същия период на 2019 г., са по-високи с 45 289 хил. лв.

(28,16 %), независимо от факта, че пренесените количества са с 2 810,387 млн. нм³ или 54,61 % по-малко спрямо тези през деветте месеца на 2019 г., когато те са 5 146,076 млн. нм³. Приходите са запазени, тъй като клаузите на сключения договор предвиждат основно заплащане на резервиран капацитет, а приходите от реално пренесени количества са значително по-малка част от общия приход.

През периода януари-септември на 2020 г. реализираните приходи от пренос на природен газ, в размер на 52 585 хил. лв., които представляват 18,67 % от нетните приходи от продажби на Дружеството, са по-ниски с 5 957 хил. лв. (10,18 %) в сравнение с реализираните през същия период на 2019 г., като пренесените количества природен газ през деветмесечието на 2020 г. са по-малко с 6 049 757 MWh или 21,72 % спрямо тези през деветмесечието на 2019 г., когато те са 27 851 576 MWh.

През деветмесечието на 2020 г. са отчетени приходи от съхранение на природен газ в размер на 3 747 хил. лв. (1,33 % от нетните приходи от продажби), като през периода януари-септември на предходната година отчетените приходи от съхранение са 3 426 хил. лв.

През периода 01.01-30.09.2020 г. са реализирани приходи от балансиране в размер на 6 369 хил. лв. (2,26 % от нетните приходи от продажби). При съпоставка с деветмесечието на 2019 г. се отчита намаление на приходите от балансиране с 4 301 хил. лв. (40,31 %). Приходите от балансиране са в резултат на условията по сключени нови договори за балансиране, във връзка с въведения от 01 октомври 2017 г. нов режим на дневно балансиране, съобразно Правилата за Балансиране на пазара на природен газ и Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс в съответствие с изискванията на Регламент 312/2014 г. за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи. Намалението на приходите от балансиране за първото полугодие се дължи също така на взетите Решения от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) на основание § 2 (2) от Закона за допълнение на Закона за енергетиката (*ЗИДЗЕ, публ. ДВ, бр. 38 от 24.04.2020 г.*), за утвърждаване на цените на природния газ, по които общественият доставчик продава природен газ, въз основа на подадените заявления, за всеки период, както следва: 5 август 2019 г. – 31 август 2019 г. (с решение № Ц-15 от 08 май 2020 г.), 1 септември 2019 г. – 30 септември 2019 г. (с решение № Ц-16 от 08 май 2020 г.), 1 октомври 2019 г. – 31 октомври 2019 г. (с решение № Ц-17 от 13 май 2020 г.); 1 ноември 2019 г. – 30 ноември 2019 г. (с решение № Ц-18 от 13 май 2020 г.); 1 декември 2019 г. – 31 декември 2019 г. (с решение № Ц-19 от 13 май 2020 г.) 1 януари 2020 г. – 31 януари 2020 г. (с решение № Ц-20 от 20 май 2020 г.); 1 февруари 2020 г. – 29 февруари 2020 г. (с решение № Ц-21 от 20 май 2020 г.) и 1 март 2020 г. – 31 март 2020 г. (с решение № Ц-22 от 20 май 2020 г.)

Другите приходи на Дружеството, които представляват 4,56 % от нетните приходи от продажби, са с 9 781 хил. лв. (43,23 %) по-малко от реализираните през деветмесечието на 2019 г. За периода 01.01.-30.09.2020 г. са отчетени 12 844 хил. лв., а през същия период на 2019 г. – 22 624 хил. лв. По-ниските „Други приходи“ през настоящия отчетен период се дължат основно на отчетените приходи от непаричното възнаграждение под формата на безвъзмезден газ от клиент ООО „Газпром экспорт“, които са с 9 193 хил. лв. (55,47 %) по-малко от отчетените 16 573 хил. лв. през деветте месеца на 2019 г.

Отчетените финансови приходи през деветмесечието на 2020 г. са с 10,00 % повече от

отчетените през същия период на 2019 г. В сравнение с отчетените 36 109 хил. лв. през периода 01.01.-30.09.2019 г., се отчита увеличение с 3 612 хил. лв. – през същия период на 2020 г., когато финансовите приходи са 39 721 хил. лв. Това се дължи на по-високите приходи от промяна на валутния курс през настоящия период (в размер на 34 059 хил. лв., при отчетени през деветмесечието на 2019 г. – 31 801 хил. лв.). Приходите и разходите от валутни курсови разлики не представляват реален паричен разход, а счетоводно записване на изменението на стойността на наличните парични средства във валута, което е в резултат на промяна на курса на долара. Това преизчисление се извършва в края на всеки месец с цел коректно представяне на левовата равностойност на валутните средства.

Структурата на отчетените нетни приходи от продажби през деветмесечието на 2020 г., съпоставени с тези през същия период на 2019 г., е представена на следващата графика:

• Разходи. Анализ и динамика на структурата на разходите

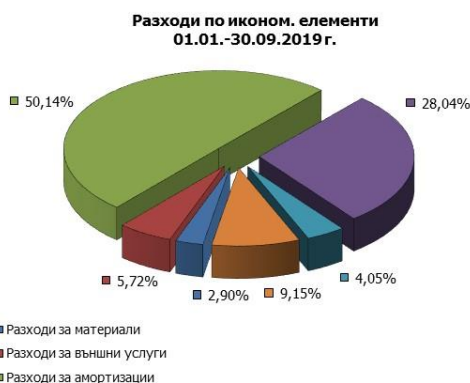
В хил. лв.

Разходи за дейността	Отчет 01.01-30.09.2019 г.		Отчет 01.01-30.09.2020 г.		Изменение 2020 г./ 2019 г.	
	ст-ст	отн. тегло	ст-ст	отн. тегло	абс. ст-ст	в %
Технологични разходи	25 096	13,92%	18 540	10,09%	(6 556)	(26,12%)
Техн. р-ди за пренос на природен газ до клиенти в страната	5 257	2,92%	5 894	3,21%	637	12,12%
Техн. р-ди за съхранение на природен газ	2 094	1,16%	2 466	1,34%	372	17,77%
Техн. р-ди за пренос на природен газ до границата с Турция, Гърция и Северна Македония	17 745	9,84%	10 180	5,54%	(7 565)	(42,63%)
Разходи по икономически елементи	155 194	86,08%	165 272	89,91%	10 078	6,49%
Разходи за материали	4 505	2,50%	3 229	1,76%	(1 277)	(28,34%)
Разходи за външни услуги	8 873	4,92%	5 723	3,11%	(3 150)	(35,50%)
Разходи за амортизации	77 812	43,16%	79 566	43,29%	1 754	2,25%
Разходи за персонал	43 522	24,14%	46 162	25,11%	2 640	6,07%
Разходи за социално осигуряване	6 282	3,48%	6 299	3,43%	17	0,27%
Други разходи	14 200	7,88%	24 294	13,22%	10 094	71,08%
Оперативни разходи	180 290	100,00%	183 812	100,00%	3 522	1,95%
Разходи в това число:	10 259	5,07%	4 472	1,81%	(5 787)	(56,41%)
Промени в наличностите на готова продукция и незавършено производство	(38)	(0,02%)	42	0,02%	80	(210,53%)
Себестойност на природен газ, вложен за балансиране и продадените стоки	10 297	5,09%	4 430	1,79%	(5 867)	(56,98%)
Финансови разходи	11 629	5,75%	58 853	23,81%	47 224	406,10%
Общо разходи	202 178	100,00%	247 137	100,00%	44 960	22,24%

Отчетените разходи през деветмесечието на 2020 г. са както следва:

- Технологични разходи за пренос на природен газ по националната газопреводна мрежа, мрежата за пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония и за съхранение на природен газ в размер на 18 540 хил. лв. (10,09 % от оперативните разходи);
- Разходи по икономически елементи в размер на 165 272 хил. лв. (89,91 % от оперативните разходи);
- Финансови разходи в размер на 58 853 хил. лв.;

Структурата на отчетените от „Булгартрансгаз“ ЕАД оперативни разходи, в т.ч. и разходите по икономически елементи за периода януари-септември на 2020 г., съпоставена със структурата на разходите за същия период на 2019 г., е представена на следващата графика:

Съпоставяйки отчетените през периода януари-септември 2020 г. общи разходи на Дружеството с тези за същия период на предходната 2019 г. се отчита увеличение с 44 960 хил. лв. (22,24 %), а именно от 202 178 хил. лв. през деветте месеца на 2019 г. на 247 137 хил. лв. през същия период на 2020 г.

Оперативните разходи са с 3 522 хил. лв. (1,95 %) по-големи от отчетените през деветмесечието на 2019 г. Увеличението на оперативните разходи се дължи на отчетените по-високи „Разходи по икономически елементи“.

Наблюдава се намаление на себестойността на природния газ, вложен за балансиране и продадените стоки с 5 867 хил. лв. (56,98 %) в сравнение с отчетената през периода януари-септември на 2019 г., възлизаща на 10 297 хил. лв.

През деветмесечието на 2020 г. се наблюдава намаление на технологичните разходи, които възлизат на 18 540 хил. лв. и са с 6 556 хил. лв. (26,12 %) по-малко от отчетените 25 096 хил. лв. през същия период на 2019 г., дължащо се на по-малкото технологични разходи за пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония.

При съпоставка на технологичните разходи за пренос на природен газ до границите с Турция, Гърция и Северна Македония с отчетните данни през деветте месеца на 2019 г., се наблюдава намаление със 7 565 хил. лв. (42,63 %), от 17 745 хил. лв. за периода януари-септември на 2019 г. на 10 180 хил. лв. за същия период на 2020 г.

Технологичните разходи за пренос до клиенти в страната са в размер на 5 894 хил. лв., като се наблюдава увеличение от 637 хил. лв. (12,12 %) спрямо реализираните през деветмесечието на 2019 г., когато те са в размер на 5 257 хил. лв.

Технологичните разходи за съхранение са в размер на 2 466 хил. лв. и са по-високи спрямо отчетените през деветмесечието на предходната година с 372 хил. лв. (17,77 %).

Разходите по икономически елементи за деветмесечието на 2020 г. са в размер на 165 272 хил. лв. и са по-високи с 10 078 хил. лв. (6,49 %) спрямо отчетените през деветмесечието на 2019 г., когато те са в размер на 155 194 хил. лв. Това се дължи на направените по-високи „Други разходи за дейността“, разходи за персонал и социално осигуряване и разходи за амортизации.

Отчетените разходи за материали за периода януари-септември 2020 г. възлизат на 3 229 хил. лв. и представляват 1,76 % от оперативните разходи, като бележат намаление с 1 277 хил. лв. (28,34 %) спрямо същия период на 2019 г., което се дължи на отчетените по-ниски стойности по всички статии. Най-съществено е отчетеното намаление при разходите за основни материали с 425 хил. лв. (45,21 %), разходи за гориво-смазочни материали с 388 хил. лв. (33,54 %) и разходи за електроенергия, вода и топлинна енергия със 150 хил. лв. (9,40 %).

Разходите за външни услуги са в размер на 5 723 хил. лв. и представляват 3,11 % от оперативните разходи на Дружеството, като е отчетено намаление с 3 150 хил. лв. (35,50 %) през деветмесечието на 2020 г., сравнени с отчетените 8 873 хил. лв. през същия период на 2019 г., дължащо се преди всичко на по-ниските разходи за инспекция газопровод с 3 300 хил. лв. (95,10 %) спрямо реализираните през първите девет месеца на предходната година – 3 470 хил. лв., както и на отчетените по-ниски разходи за консултантски услуги с 436 хил. лв. (65,76 %). Също така, намаление е отчетено и при разходите за застраховки със 118 хил. лв. (9,84 %) и разходи за граждански договори с 66 хил. лв. (51,48 %). От друга страна са отчетени по-високи разходи за ремонти с 314 хил. лв. (63,95 %), разходи за други външни услуги със 168 хил. лв. (87,05 %), разходи за абонаментен сервиз със 125 хил. лв. (16,64 %), както и за охрана със 100 хил. лв. (8,03 %).

Разходите за амортизация са в размер на 79 566 хил. лв. и представляват 43,29 % от оперативните разходи на Дружеството. Увеличението им е с 1 754 хил. лв. (2,25 %) през периода януари-септември на 2020 г., спрямо същия отчетен период на 2019 г.

През деветмесечието на 2020 г. разходите за персонал възлизат на 46 162 хил. лв., като се отчита увеличение с 2 640 хил. лв. (6,07 %) при сравнение с отчетените през деветте месеца на 2019 г.

През периода януари-септември на 2020 г. отчетените разходи за социално осигуряване са в размер на 6 299 хил. лв. и бележат ръст със 17 хил. лв. (0,27 %) спрямо същия период на 2019 г.

Другите разходи за дейността на „Булгартрансгаз“ ЕАД са в размер на 24 294 хил. лв. и представляват 13,22 % от оперативните разходи, като бележат увеличение с 10 094 хил. лв. (71,08 %) при сравнение с деветмесечието на 2019 г., когато те възлизат на 14 200 хил. лв. Основен фактор за по-високите „Други разходи за дейността“ през деветте месеца на 2020 г. са отчетените разходи за обезценка на материални запаси в размер на 11 320 хил. лв., в резултат на утвърдената от КЕВР на 01.07.2020 г. месечна цена, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Увеличение е отчетено и при разходите за фонд „Сигурност на енергийната система“ с 1 982 хил. лв. (17,79 %), а именно от 11 139 хил. лв. през деветте месеца на 2019 г. на 13 121 хил. лв. през същия период на 2020 г.

През периода 01.01-30.09.2020 г. са отчетени брак и липси на имоти, машини и съоръжения в размер на 1 127 хил. лв. (от които 3 хил. лв. са брак на материални запаси), които са с 888 хил. лв. (371,55 %) повече спрямо реализираните през същия период на 2019 г., когато те възлизат на 239 хил. лв.

През деветте месеца на 2020 г. са отчетени и разходи за провизии по правни задължения в размер на 376 хил. лв., като такива не са отчетени през същия период на 2019 г.

От друга страна са отчетени по-ниски разходи за акциз с 610 хил. лв. (43,66 %) и разходи за командировки с 393 хил. лв. (56,63 %).

През деветмесечието на 2020 г. е отчетено възстановяване на обезценка на нефинансови активи в размер на 3 687 хил. лв., при отчетени такива в размер на 308 хил. лв. през същия период на 2019 г.

Отчетените финансови разходи на Дружеството за периода януари-септември 2020 г. са 58 853 хил. лв. Те са повече с 47 224 хил. лв. (406,10 %) от реализираните 11 629 хил. лв. през деветмесечието на 2019 г. Това се дължи на отчетените по-високи разходи за валутни курсови разлики (които представляват 98,24 % от финансовите разходи), които се променят от 11 530 хил. лв. през деветте месеца на 2019 г. на 57 818 хил. лв. през същия период на 2020 г. При разходите за лихви също се отчита увеличение, като те достигат 905 хил. лв. през периода януари-септември на 2020 г.

От извършения анализ на приходите и разходите следва изводът, че **приходите от дейността по трите лицензионни дейности покриват извършените от „Булгартрансгаз“ ЕАД разходи.**

• **Активи, капитал и пасиви. Анализ и динамика на структурата на активите, капитала и пасивите**

В хил. лв.

Отчет за финансовото състояние	Отчет 01.01-30.09.2019 г.		Отчет 01.01-30.09.2020 г.		Изменение 2020 г./ 2019 г.	
	ст-ст	отн. тегло	ст-ст	отн. тегло	абс. ст-ст	в %
Общо нетекущите активи в т.ч	2 165 126	75,34%	2 975 146	79,44%	810 020	37,41%
Имоти, машини и съоръжения	2 154 788	74,98%	2 967 584	79,24%	812 796	37,72%
Нематериални активи	6 397	0,22%	5 305	0,14%	(1 092)	(17,07%)
Инвестиции в съвместно контролирани предприятия	3 256	0,11%	1 465	0,04%	(1 791)	(55,01%)
Инвестиции в дъщерни предприятия - ГХБ	500	0,02%	500	0,01%	0	100,00%
Дългосрочни вземания	168	0,01%	162	0,00%	(6)	(3,57%)
Дълг. вземания от свързани лица	17	0,00%	130	0,00%	113	664,71%
Текущи активи в т.ч	708 770	24,66%	769 928	20,56%	61 158	8,63%
Материални запаси	104 882	3,65%	95 403	2,55%	(9 479)	(9,04%)
Търговски и други вземания	27 772	0,97%	62 724	1,67%	34 952	125,85%
Вземания от свързани лица	4 027	0,14%	1 815	0,05%	(2 212)	(54,93%)
Предплащания за текущи активи	33	0,00%	0	0,00%	(33)	(100,00%)
Парични средства и еквиваленти	572 056	19,91%	609 986	16,29%	37 930	6,63%
в т.ч. обезпечение кредит и гаранции	52 397	1,82%	462 080	12,34%	409 683	100,00%
в т.ч. налични парични средства	519 659	18,08%	147 906	3,95%	(371 753)	100,00%
Общо активи	2 873 896	100,00%	3 745 074	100,00%	871 178	30,31%
Общо капитал и резерви	2 511 792	87,40%	2 600 960	69,45%	89 168	3,55%
Общо пасиви в т.ч.	362 104	12,60%	1 144 114	30,55%	782 010	215,96%
Нетекущи пасиви	291 893	10,16%	581 692	15,53%	289 799	99,28%
в т.ч. дългосрочни заеми	0	0,00%	5 021	0,13%	5 021	100,00%
в т.ч. задължения към свързани лица	201	0,01%	266	0,01%	65	32,34%
в т.ч. провизии	50 244	1,75%	51 212	1,37%	968	1,93%
Текущи пасиви	70 211	2,44%	562 422	15,02%	492 211	701,05%
в т.ч. краткосрочни заеми	0	0,00%	424 496	11,33%	424 496	100,00%
в т.ч. задължения към свързани лица	18 522	0,64%	9 696	0,26%	(8 826)	(47,65%)
Общо собствен капитал и пасиви	2 873 896	100,00%	3 745 074	100,00%	871 178	30,31%

Към 30.09.2020 г. Дружеството притежава **общо активи** в размер на 3 745 074 хил. лв., като стойността им се е увеличила с 871 178 хил. лв. (30,31 %) спрямо отчетената към 30.09.2019 г. (2 873 896 хил. лв.).

Нетекущите активи представляват 79,44 % от общата стойност на активите на Дружеството. Стойността им към 30.09.2020 г. възлиза на 2 975 146 хил. лв. и се наблюдава увеличение от 37,41 % в общата стойност на нетекущите активи в сравнение със стойността им към 30.09.2019 г. (2 165 126 хил. лв.).

Увеличението на стойността на нетекущите активи спрямо отчетените към 30.09.2019 г. се дължи основно на по-голямата стойност на „Имоти, машини и съоръжения“, както и на дългосрочните вземания от свързани лица, които са в размер на 130 хил. лв.

Най-голям дял в нетекущите активи имат **„Имоти, машини и съоръжения“** – 2 967 584 хил. лв. (79,24 % от нетекущите активи на Дружеството), като в сравнение със стойността им към 30.09.2019 г. са повече с 812 796 хил. лв. (37,72 %).

Съществените активи, изградени и въведени в експлоатация през деветте месеца на 2020 г., са:

- Укрепително съоръжение при прехода на Транзитния газопровод за Гърция през р. Лисийска до с. Българчево на стойност 274 хил. лв.;
- Технологична връзка между транзитни газопроводи за Турция – ТГ 1 и ТГ 2, след кранов възел КВ9 на стойност 153 хил. лв.;
- Защитно съоръжение при прехода на Транзитния газопровод за Гърция през дере на ПК 369 до с. Покровник на стойност 83 хил. лв.

Авансите за придобиване на активи в общ размер на 385 037 хил. лв. (2019 г.: 461 914 хил. лв.) се отнасят основно до: предплатени суми по сключени договори за изграждане и въвеждане в експлоатация на преносен газопровод от българо-турската граница до българо-сръбската граница, газопроводно отклонение Търговище, строително-монтажни работи на оптична кабелна линия към Транзитния газопровод за Гърция - ГИС Дупница, основен ремонт на машинна зала към компресорен цех КС Полски Сеновец, строително-монтажни работи на оптична кабелна линия КС Полски Сеновец - АГРС Търговище, АГРС Ловеч - реконструкция, реконструкция на газопроводно отклонение Враца 1, изграждане и въвеждане в експлоатация на преносен газопровод в участъка ОС Беглеж-КВ Дерманци-КВ Батулци-КВ Калугерово - етап 1, 2, 3, и 4, модернизация на 3 компресорни станции, чрез интегриране на 4 броя нискоемисионни газотурбокомпресорни агрегати, изграждане и въвеждане в експлоатация на "Пускова и приемна камери на газопроводно отклонение Бургас", изграждане и въвеждане в експлоатация на "Пускова и приемна камери на газопроводно отклонение Димитровград" изграждане и въвеждане в експлоатация на оптична кабелна линия към преносен газопровод в участъка ОС Вълчи дол - ЛКВ Преселка, доставка на материали и оборудване АГРС Свищов, Панагюрище-Пирдоп.

Балансовата стойност на **„Нематериалните дълготрайни активи“** намалява с 1 092 хил. лв. – от 6 397 хил. лв. към 30.09.2019 г. на 5 305 хил. лв. към края на деветмесечието на 2020 г. поради начислена амортизация на активите.

Към 30.09.2019 г. в нетекущите активи, в перо **„Инвестиции в съвместно контролирани предприятия“**, е включена стойността на придобитите 3 203 акции от капитала на „Булгартел“ АД на обща стойност 3 256 хил. лв., които са записани и в акционерния капитал на Дружеството. Акциите представляват 50 % от акционерния капитал на „Булгартел“ АД.

Към 31.12.2019 г. е направена оценка на инвестицията на „Булгартрансгаз“ ЕАД в „Булгартел“ АД от лицензиран оценител, като основната цел е - определяне на пазарната стойност на собствения капитал на „Булгартел“ АД и определяне на пазарната стойност на една акция на същото, както и извеждане на стойност за бърза непринудителна реализация на „Булгартел“ АД. Дружеството избра оценката на „Булгартел“ АД да се направи по метода на „Чистата стойност на активите“ и при отчитане на икономическите условия в страната, пазара и възможностите за развитие на ефективна стопанска дейност при функциониране в условията на валутен борд.

Към 30.09.2020 г. стойността на **„Инвестиции в съвместно контролирани предприятия“** е в размер на 1 465 хил. лв.

Като част от нетекущите активи, в перо **„Инвестиции в дъщерни предприятия“**, е включена инвестицията в регистрираната от Дружеството дъщерна компания „Газов Хъб Балкан“ ЕАД в размер на 500 хил. лв. Към настоящия момент „Булгартрансгаз“ ЕАД притежава 100 % от акциите.

Към 30.09.2020 г. балансовата стойност на **„Дългосрочните вземания“** е 162 хил. лв. и представляват внесени гаранционни депозити от Дружеството и предплатени разходи за абонаментно обслужване.

Към 30.09.2020 г. **текущите активи** са в размер на 769 928 хил. лв., от които „Материални запаси“ – 95 403 хил. лв., „Търговски и други вземания“ в размер на 62 724 хил. лв., „Вземания от свързани лица“ – 1 815 хил. лв. и „Парични средства и еквиваленти“ – 609 986 хил. лв., от които 462 080 хил. лв. са парични средства предоставени като обезпечение по банкови заеми и гаранции.

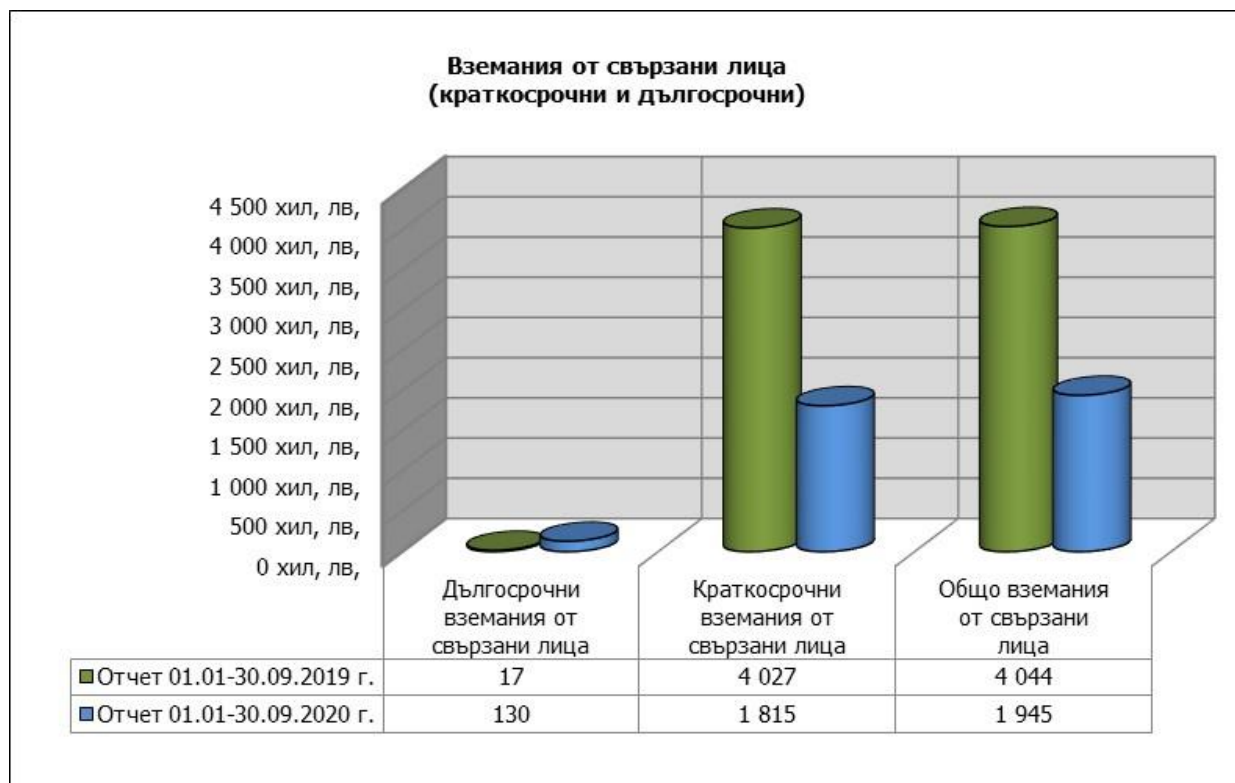
Стойността на текущите активи към 30.09.2020 г. се е увеличила спрямо стойността им към 30.09.2019 г. с 61 158 хил. лв. (8,63 %). Увеличението на стойността на текущите активи се дължи основно на по-високата балансова стойност на „Парични средства и еквиваленти“ с 37 930 хил. лв. (6,63 %), както и на повишението на „Търговски и други вземания“ с 34 952 хил. лв. (125,85 %).

Вземания от свързани лица

Вземанията от свързани лица на „Булгартрансгаз“ ЕАД (дългосрочни и краткосрочни вземания) възлизат на 1 945 хил. лв. към 30.09.2020 г., като абсолютна стойност, бележат спад с 2 099 хил. лв. (51,90 %) спрямо отчетените към 30.09.2019 г. – 4 044 хил. лв.

Дългосрочните вземания от свързани лица, отчетени към 30.09.2020 г., се увеличават в сравнение с тези към 30.09.2019 г. – стойността на вземанията е по-висока със 113 хил. лв. (664,71 %), като от 17 хил. лв. нарастват на 130 хил. лв. Краткосрочните вземания от свързани лица са намалели от 4 027 хил. лв. към 30.09.2019 г. на 1 815 хил. лв. към 30.09.2020 г., като е отчетена разлика от 54,93 %.

Вземанията от свързани лица (краткосрочни и дългосрочни) са представени на следващата графика:

Собственият капитал на Дружеството към 30.09.2020 г. е в размер на 2 600 960 хил. лв. и се е увеличил с 89 168 хил. лв. (3,55 %) спрямо отчетения към 30 септември 2019 г.

Към 30.09.2020 г. размерът на регистрирания капитал е 1 225 519 хил. лв., като същият е увеличен спрямо стойностите му към 30.09.2019 г., когато той е в размер на 874 524 хил. лв. Извършеното увеличение е в резултат на взето решение по т. I.1.1. от Протокол № 64-2019/01.10.2019 г. за увеличение на капитала на „Булгартрансгаз“ ЕАД, по реда на чл. 197 от Търговския закон, с 350 994 900 лева, представляващ неразпределена печалба от минали години чрез издаване на 350 994 900 лева нови обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка. Увеличението на капитала на Дружеството е одобрено от Министъра на енергетиката на Република България с Протокол № Е-РД-21-20/ 02.10.2019 г. на основание чл.20, ал.2, т. 12 от Устава на „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД.

Към 30.09.2020 г. натрупаната неразпределена печалба е в размер на 226 167 хил. лв. включваща печалба за периода в размер на 66 802 хил. лв.

Към 30.09.2020 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД няма изплатен дивидент към едноличния собственик на капитала - „БЕХ“ ЕАД.

Преоценъчният резерв е намален от 1 116 651 хил. лв. към 30.09.2019 г. на 1 062 422 хил. лв. към 30.09.2020 г. Съгласно политиката на Дружеството, преоценъчният резерв се разпределя към неразпределена печалба на база отчетените разходи за амортизация на преоценъчния резерв.

Нетекущите задължения към 30.09.2020 г. бележат ръст с 289 799 хил. лв. (99,28 %) спрямо отчетените към 30.09.2019 г. – от 291 893 хил. лв. на 581 692 хил. лв. към 30.09.2020 г., което е резултат основно от увеличението на „Търговски и други задължения“, които представляват задължения към Обединение „Консорциум Аркад“ по Договор № 4156 и ДЗЗД „Ферошал Балкангаз“ по Договор № 4183/03.10.2019 г. Към края на деветмесечието на 2020 г. задълженията на „Булгартрансгаз“ ЕАД по тези два договора са в общ размер на 342 814 хил. лв., от които 259 906 хил. лв. са дългосрочни.

От друга страна увеличението на нетекущите задължения към края на месец септември 2020 г. се дължи на отчетени задължения към кредитни институции в размер на 5 021 хил. лв., които представляват получен кредит от ИНГ Банк Н.В. – клон София. Договорът за дългосрочен кредит с ИНГ Банк Н.В. е одобрен с Решение по т.6.1. от Протокол УС №476/09.09.2020 г. от Управителния съвет на Дружеството, в резултат на проведена процедура за избор на изпълнители на финансова услуга „Финансиране“, т.е. банково финансиране под формата на кредит за финансиране на оперативни и инвестиционни разходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Кредитът е обезпечен с парични средства под формата на депозит в размер на 20 % от усвоената и непогасената част от кредита.

Балансовата стойност на отсрочените приходи от финансиране е 96 371 хил. лв. и е с 4 099 хил. лв. (4,08 %) по-ниска спрямо стойността им към 30.09.2019 г. Получените финансираня през 2019 г. са както следва:

- На 01.04.2019 г. с финансиращата институция INEA е подписано грантово споразумение за безвъзмездна финансова помощ с Действие No. 6.8.2-0034-BG-W-M-18 „Строителни работи в рамките на ПОИ 6.8.2 „Рехабилитация, модернизация и разширяване на българската преносна система - Фаза 2“. Общата прогнозна стойност на проекта е 67 961 хил. евро, като размерът на финансирането е 40 %. Към датата на изготвяне на финансовия отчет е

получено авансово плащане в размер на 5 714 хил. евро (40% от предвидения за 2019 г. бюджет на проекта);

- На 19.08.2019 г. с финансиращата институция INEA е подписано грантово споразумение за безвъзмездно финансиране с номер INEA/CEF/ICT/A2018/1817262 за изпълнение на Действие с номер 2018-BG-IA-0134 и наименование „Внедряване и сертификация на система за управление на информационната сигурност в съответствие с изискванията на стандарт ISO 27001“. Очакваната обща стойност на проекта е 189 хил. евро. Размерът на гранта е 75% от стойността на Действието – до 142 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет са получени 50% от стойността на финансирането или 71 хил. евро в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение;
- На 19.08.2019 г. с финансиращата институция INEA е подписано грантово споразумение за безвъзмездно финансиране с номер INEA/CEF/ICT/A2018/1817239 за изпълнение на Действие с номер 2018-BG-IA-0133 и наименование „Създаване на лаборатория за киберсигурност и на защитена среда за критични данни и информационни системи“. Очакваната обща стойност на проекта е 199 хил. евро. Размерът на гранта е 75% от стойността на Действието – до 149 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет са получени 50% от стойността на финансирането или 75 хил. евро в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение.

Към 30.09.2019 г. в балансовата стойност на **нетекущите задължения** са отчетени провизии в размер на 50 244 хил. лв., които са в резултат от сключен договор с ИНГ Банк Н.В. за издаване и управление на банкова гаранция в евро, обезпечаваща задължението за плащане на имуществена санкция, наложена от Европейската комисия на „Булгартрансгаз“ ЕАД по дело АТ.39849 БЕХ-газ, на стойност 25 689 хил. евро, срещу която е учредено парично обезпечение. Към 30.09.2020 г. балансовата стойност на провизиите по правни задължения е в размер на 51 212 хил. лв.

Към 30.09.2020 г. е отчетено увеличение на балансовата стойност на „Гаранции по договори“ с 31 634 хил. лв., което е 75 пъти повече спрямо отчетената към 30.09.2019 г. - в размер на 425 хил. лв.

Текущите задължения по отчетни данни към 30.09.2020 г. са в размер на 562 422 хил. лв. и са повече с 492 211 хил. лв. (701,05 %) в сравнение с отчетените към 30.09.2019 г. (70 211 хил. лв.).

Към 30.09.2020 г. същественото увеличение на текущите задължения на „Булгартрансгаз“ ЕАД се дължи на отчетени задължения към кредитни институции в размер на 424 496 хил. лв., в резултат на сключени договори за кредит със следните банкови институции:

- През четвърто тримесечие на 2019 г. Дружеството сключи договори за банкови заеми в общ размер 200 000 хил. евро във връзка с извършените авансови плащания по Договор за „Доставка на необходимите материали и оборудване, инвестиционно проектиране - фаза работен проект, изграждане и въвеждане в експлоатация на обект: „Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбската граница“, етап: „Линейна част“ и за финансиране на инвестиционни разходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД за изпълнение на Договор за

„Инвестиционно проектиране, доставка на необходимите материали и оборудване, изграждане и въвеждане в експлоатация на етап „КС „Расово“ и етап „КС „Нова Провадия“ към обект „Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбска граница“, заложи за изпълнение в Програмата за инвестиции и поддръжка на Дружеството.

Получените кредити са за срок от 6 месеца с четири кредитни институции - International Bank for Economic Co-Operation (50 000 хил.евро), Ситибанк Европа-клон България (50 000 хил. евро), Уникредит Булбанк АД (50 000 хил. евро) и ИНГ Банк Н.В.-клон София (50 000 хил. евро), с опция за удължаване за още 6 месеца, като са 100 % обезпечени с депозити в щатски долари в размер на 227 337 778,75 щатски долара.

С решение по Протокол УС № 430/18.03.2020 г. на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД, е одобрено еднократно да се удължи срокът на договорите с горесцитираните финансови институции с нови 6 месеца до 21.10.2020 г.

- През деветте месеца на 2020 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД получи краткосрочен кредит в размер на 33 306 хил. лв. в резултат на сключен договор за кредит със „Ситибанк Европа“ – клон България, одобрен с решение по т.3.1. от Протокол УС №470/20.08.2020 г. от Управителния съвет на Дружеството, след проведена процедура за избор на изпълнители на финансова услуга „Финансиране“, т.е. банково финансиране под формата на кредит за финансиране на оперативни и инвестиционни разходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Кредитът е обезпечен с парични средства под формата на депозити в размер на 20 % от усвоената и непогасената част от кредита.

Към 30.09.2020 г. балансовата стойност на „Търговски и други задължения“ е в размер на 107 385 хил. лв., които в по-голямата си част представляват задължения към доставчици – 98 982 хил. лв. Увеличението на „Търговски и други задължения“ спрямо края на деветмесечието на 2019 г. е с 95 691 хил. лв. (818,29 %).

„Гаранции по договор“, като част от текущите задължения, се намаляват спрямо края на деветмесечието на 2019 г. (с 18 770 хил. лв.) и към 30.09.2020 г. са в размер на 15 359 хил. лв. Основната част от задълженията по получени гаранции на Дружеството представляват:

- гаранции - задържани суми по договори за строителство, които се изплащат в зависимост от етапа на изпълнение на обектите съгласно клаузите на договора;
- суми (кредитен лимит) за гарантиране плащанията по Договори за достъп и пренос на природен газ, които всеки ползвател на услугата е длъжен да внесе като обезпечение по заявките за капацитет и достъп.
- суми за обезпечение на плащанията за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

Към 30.09.2020 г. като част от текущите задължения са отчетени провизии за рекултивация в размер на 153 хил. лв. във връзка с вече пуснатия в експлоатация газопровод „Лозенец – Недялско“ през юни 2018 г.

Задълженията към свързани лица (текущи и нетекущи) са в размер на 9 962 хил. лв. (266 хил. лв. дългосрочни задължения и 9 696 хил. лв. краткосрочни). Те са намалели с 8 761 хил. лв. (46,79 %) спрямо размера им към 30.09.2019 г.

4.3. Парични потоци

Един от важните показатели на финансовото състояние на Дружеството е наличността и динамиката на паричните средства през деветмесечието на 2020 г. Това се обуславя от факта, че паричните средства са абсолютно ликвидните активи и от тази гледна точка наличността или липсата им определя възможността за своевременно погасяване на задълженията на Дружеството.

Нетните парични потоци на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 01.01.-30.09.2020 г., съпоставени с тези през същия период на 2019 г., са представени в следващата таблица:

ПАРИЧЕН ПОТОК	Отчет 01.01- 30.09.2019 г.	Отчет 01.01- 30.09.2020 г.	Изменение 2020 г./ 2019 г.
НПП от оперативна дейност	182 895	241 502	32,04%
НППи от инвестиционна дейност	(189 562)	(222 636)	17,45%
НПП от финансова дейност	(11 721)	38 292	(426,70%)
Нетно увеличение/(намаление) на пари и парични еквиваленти	(18 388)	57 158	(410,84%)
Парични средства и парични екв. в началото на периода	517 922	97 169	(81,24%)
Валутни курсови разлики	19 872	(6 526)	(132,84%)
Ефект от очаквани кредитни загуби	253	105	(58,50%)
Парични средства и парични екв. в края на периода	572 056	609 986	6,63%
Обезпечения по кредити и гаранции	52 397	462 080	781,88%
Парични средства и парични еквиваленти в края на периода след приспадане на обезпечения	519 659	147 906	(71,54%)

Към 30.09.2020 г. наличността на парични средства и парични еквиваленти на „Булгартрансгаз“ ЕАД е 609 986 хил. лв., от които 462 080 хил. лв. са парични средства, предоставени като обезпечения по банкови кредити и гаранции. След приспадане на обезпеченията, паричните средства и паричните еквиваленти в края на периода са 147 906 хил. лв. Отчетено е увеличение от 6,63 % спрямо стойността на парични средства и парични еквиваленти към 30.09.2019 г. (572 056 хил. лв.).

През деветмесечието на 2020 г. нетните парични потоци от оперативна дейност са 241 502 хил. лв., като се наблюдава увеличение от 32,04 % в сравнение с отчетените 182 895 хил. лв. през същия период на 2019 г. Причина за това са „Възстановени други данъци и акциз и Фонд СЕС“, които са по-големи с 42 628 хил. лв. (492,30 %) при сравнение с реализираните през деветте месеца на 2019 г., когато те са в размер на -8 659 хил. лв. От друга страна е по-малка стойността на изходящия паричен поток, свързан с търговски контрагенти в размер на -27 891 хил. лв. през периода 01.01.-30.09.2020 г., докато през същия период на 2019 г. са платени -37 714 хил. лв.

Към 30.09.2020 г. общата отрицателната стойност на паричните потоци от инвестиционна дейност е -222 636 хил. лв., като основно включва „Парични потоци за придобиване на имоти, машини и съоръжения“, „Получени лихви по обезпечение по банкови заеми и гаранции“ и „Предоставени парични средства като обезпечение по гаранции“. При сравнение на общата отрицателна стойност на паричните потоци от

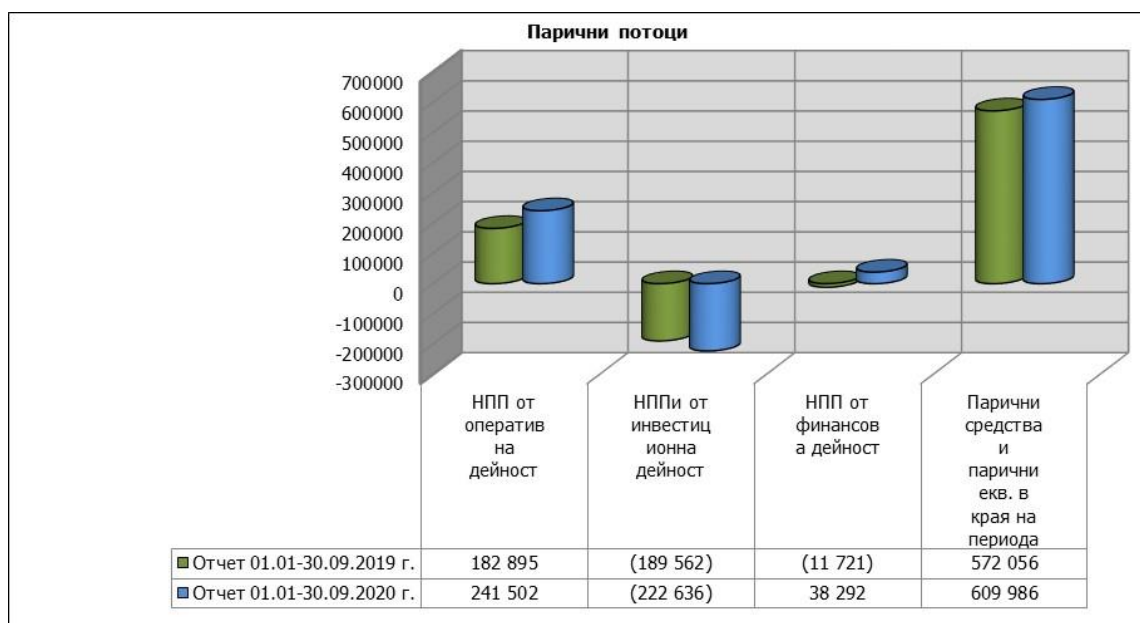
инвестиционна дейност с тази през деветмесечието на 2019 г. (в размер на -189 562 хил. лв.) се отчита увеличение с 33 074 хил. лв. (17,45 %).

Към 30.09.2020 г. отрицателната стойност на нетните парични потоци за придобиване на имоти, машини и съоръжения, част от паричните потоци от инвестиционна дейност, е -195 443 хил. лв. и -150 168 хил. лв. към 30.09.2019 г., като е отчетено увеличение от 30,15 %.

Отрицателната стойност на паричните потоци „Предоставени парични средства като обезпечение по гаранции“ е по-малка с 19 052 хил. лв. (36,35 %) при сравнение със стойността им към 30.09.2019 г., когато те са в размер на -52 407 хил. лв.

Нетният паричен поток от финансова дейност за периода 01.01.-30.09.2020 г. е в размер на 38 292 хил. лв. и представлява получени кредити от банкови институции и платени лихви по кредити. При сравнение с общата стойност на паричните потоци от финансова дейност през деветмесечието на 2019 г. (в размер на – 11 721 хил. лв.) се отчита увеличение с 426,70 %. Увеличението се дължи на паричните потоци „Получени кредити“ в размер на 38 826 хил. лв.

Нетните парични потоци на Дружеството са представени на следващата графика:

Паричните потоци, визуализирани на графиката, отразяват спецификата на движение на средствата на „Булгартрансгаз“ ЕАД, чиято дейност е пряко свързана с експлоатирането на активи с висока стойност и необходимостта от значителни инвестиции за тяхната модернизация и поддръжка.

4.4. Финансови показатели

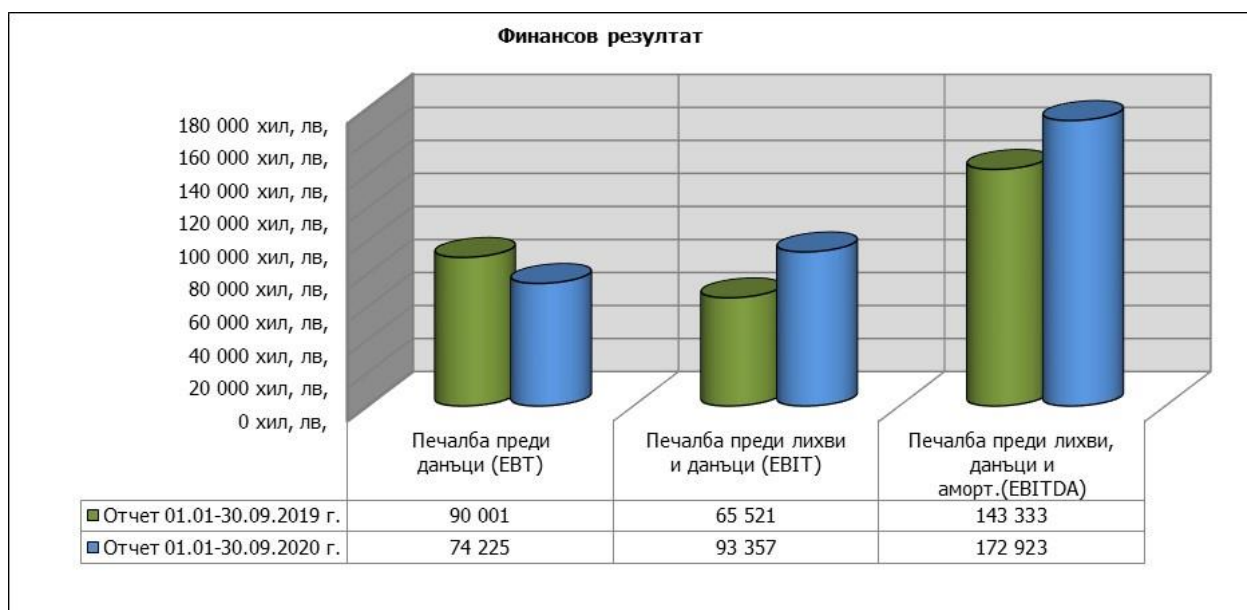
Финансови показатели	Отчет 01.01-30.09.2019 г.	Отчет 01.01-30.09.2020 г.
Коефициенти на ликвидност		
Обща ликвидност	10,09	1,37
Бърза ликвидност	8,60	1,20
Абсолютна ликвидност	8,15	1,08
Коефициенти на рентабилност		
Рентабилност на прих. от продажби	0,34	0,24
Рентабилност на разходите	0,47	0,38
Рентабилност на собствения капитал	0,03	0,03
Рентабилност на ДМА	0,04	0,02
Рентабилност на активите	0,03	0,02
Коефициенти на ефективност		
Коеф. на ефективност на приходите	0,72	0,65
Коеф. на ефективност на разходите	1,39	1,54
Обръщаемост на ДМА	0,12	0,10
Обръщаемост на активите	0,08	0,07
Коефициенти на финансова автономност		
Коефициент на задлъжнялост	0,14	0,44
Коефициент на финансова автономност	9,60	2,48
Коефициент на финансиране на дълготрайните активи	1,25	1,04
Коефициент на финансиране на краткотрайните активи	3,81	4,01

- Коефициентът на обща ликвидност към 30.09.2020 г. е 1,37 и показва колко лева от краткотрайните активи се падат на един лев текущо задължение. Високият коефициент на обща ликвидност осигурява по-добри възможности за погасяване на текущи задължения.
- Коефициентът на бърза ликвидност към 30.09.2020 г. е 1,20 и показва нивото на най-ликвидната част от краткотрайните активи към краткосрочните задължения.
- Коефициентът на рентабилност на приходите от продажби (печалба преди данъци/ нетен размер на приходите от продажби), към 30.09.2020 г. е 0,24 и показва, че всеки 1 лев приходи, носи съответно 0,24 лв. печалба.
- Коефициентът на ефективност на разходите (приходи/ разходи) е 1,54 и показва, че при 1 лев разходи са реализирани 1,54 лв. приходи през периода януари-септември 2020 г.

- Коефициентът на финансова автономност към края на 30.09.2020 г. е 2,48 и показва степента на финансова независимост от ползване на чужди средства. Стойности на коефициента над 1-ца показват добра финансова автономност.
- Коефициентът на задлъжнялост показва степента на зависимост на Дружеството от своите кредитори за уреждане на задълженията си. Коефициентът определя колко задължения са отчетени на 1 лв. собствен капитал. Към 30.09.2020 г. са отчетени 0,44 лв. задължения на 1 лв. собствен капитал.
- Коефициентът на финансиране на дълготрайните активи показва каква част от дълготрайните активи се финансира за сметка на постоянния капитал. Стойността му към 30.09.2020 г. е 1,04 и показва, че Дружеството има наличен нетен оборотен капитал.
- Коефициентът на финансиране на краткотрайните активи на Дружеството е 4,01 към 30.09.2020 г. и дава представа за частта на краткотрайните активи, която е формирана от собствени оборотни средства.

4.5. Финансов резултат

Финансовият резултат през деветмесечието на 2020 г., като разлика между приходите и разходите, е счетоводна печалба преди данъци в размер на 74 225 хил. лв.

Общото финансово състояние към 30.09.2020 г. се запазва добро поради постигнатия добър финансов резултат.

Представеният анализ показва, че „Булгартрансгаз“ ЕАД изпълнява и е в състояние безпроблемно да продължи да изпълнява задълженията си, произтичащи от чл. 170 от Закона за енергетика за осигуряване на единно управление и надеждно функциониране на газопреносната мрежа, осигуряване на преноса на природен газ, както и поддържане и развитие на газопреносната мрежа.

5. ПРЕГЛЕД НА РИСКОВЕТЕ, НА КОИТО Е ИЗЛОЖЕНО ДРУЖЕСТВОТО

Управление на финансовия риск

Преглед

Дружеството е изложено на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Дружеството вижте *Бележка 31 от годишния индивидуален финансов отчет*. Най-значимите финансови рискове, на които е изложено Дружеството са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Тази бележка представя информация за експозицията на Дружеството към всеки един от горните рискове, целите на Дружеството, политиките и процесите за измерване и управление на риска, и управлението на капитала на Дружеството.

Общи положения за управление на риска

Управителният съвет носи отговорността за установяване и управление на рисковете, пред които е изправено Дружеството. Политиката на Дружеството за управление на риска е развита така, че да идентифицира и анализира рисковете, с които се сблъсква Дружеството, да установява лимити за поемане на рискове и контроли, да наблюдава рисковете и съответствието с установените лимити. Тези политики подлежат на периодична проверка с цел отразяване на настъпили изменения в пазарните условия и в дейността на Дружеството. Дружеството, чрез своите стандарти и процедури за обучение и управление, цели да развие конструктивна контролна среда, в която всички служители разбират своята роля и задължения.

Кредитен риск

Кредитният риск е рискът едната страна по финансовия инструмент да не успее да изпълни задължението си и по този начин да причини загуба на другата. Кредитният риск за Дружеството се състои от риск от финансова загуба в ситуация, при която клиент не успее да изпълни своите договорни задължения.

Дружеството е изложено на кредитен риск в случай, че клиентите не изплатят своите задължения. Кредитното качество на клиентите се оценява като се вземат предвид финансово състояние, минал опит, допълнителни договорености и други фактори.

Във връзка с Правилата за балансиране на пазара на природен газ, в сила от 01.10.2017 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД в качеството му на балансьор извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсирание на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата. Задължението на балансьора е да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи. В тази връзка и в съответствие с въведения „Входно-изходен“ тарифен модел от 01.10.2017 г. са сключени нови договори за Достъп и пренос с клиентите, като всеки ползвател на услугата е длъжен да внесе като обезпечение по заявките за капацитет и достъп, суми (кредитен лимит) за гарантиране плащанията по Договори за достъп и пренос на природен газ.

Преносната стойност на финансовите активи, нетно от загубите от обезценки, представя в максимална степен кредитния риск, на който Дружеството е изложено.

Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът Дружеството да не може да изпълни финансовите си задължения, тогава когато те станат изискуеми. Политиката в тази област е насочена към гарантиране наличието на достатъчно ликвидни средства, с които да бъдат обслужени задълженията, когато същите станат изискуеми, включително в извънредни и непредвидени ситуации.

Тъй като характерът на дейността на Дружеството е свързан с регулярен пренос и съхранение на природен газ, контролът на ликвидния риск се състои главно във:

- внимателно планиране на всички входящи и изходящи парични потоци, базирано на месечни прогнози;
- условия на плащане по сделки със свързани лица и клиенти, които се извършват в рамките на един месец.

Пазарен риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Дружеството или стойността на неговите инвестиции да бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се контролира експозицията към пазарен риск в приемливи граници като се оптимизира възвръщаемостта.

Валутен риск

Дружеството е изложено на валутен риск при покупки и/или продажби, деноминирани във валута, различна от функционалната валута на Дружеството. Дружеството осъществява основно сделки в лева и евро във връзка с получените технически и други услуги. Валутният риск за тези покупки, свързан с възможни колебания в курса на чуждестранната валута, е минимален поради наличие на фиксиран обменен курс на еврото към лева, определен от БНБ. Дружеството осъществява и сделки в щатски долари, поради което се отчита съществуването на валутен риск, свързан с колебанията на курса на щатския долар.

Лихвен риск

Дружеството не е изложено на лихвен риск, тъй като няма финансови активи и пасиви с плаващ лихвен процент. Към 31 декември 2019 г. Дружеството не е изложено на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, тъй като те са краткосрочни и са с фиксиран лихвен процент.

Влияние на Covid-19 върху дейността на „Булгартрансгаз“ ЕАД

- В началото на 2020 г. поради разпространението на нов коронавирус (Covid-19) в световен мащаб се появиха затруднения в бизнеса и икономическата дейност на редица предприятия и цели икономически отрасли. На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви и наличието на пандемия от коронавирус (Covid-19). На 13 март Народното събрание на Република България обяви извънредно положение за срок от 1 месец - до 13 април 2020 г.

В първите седмици на април 2020 г. броят на новите безработни се покачва до 4 хиляди на ден, което регистрира пикови стойности в резултат от наложените забрани и спирането на функционирането на множество икономически сектори.

На 3 април 2020 г. Народното събрание удължи срока на извънредното положение с още един месец до 13 май 2020 г.

На 13 май 2020 г. изтече срокът на извънредното положение, а Министерският съвет обяви извънредна епидемична обстановка от 14 май 2020 г. до 31 юли 2020 г.

Въпреки отпадането на протиепидемиологичните мерки и възобновяването на дейността на дружествата, много икономически сектори останаха засегнати от ефектите на пандемията от коронавирус. Макроекономическите прогнози на световните институции очакват общо намаление на БВП на България с до 7 % на годишна база и възстановяване на предкризисните равнища на ръст (стабилизация) на икономиката.

В ситуация на пандемия „Булгартрансгаз“ ЕАД продължава да осъществява дейността си без прекъсване. Ръководството е въвело протиепидемични мерки, които се отнасят както за персонала, така и за контрагентите, с които работи. За деветмесечния период, завършващ на 30.09.2020 г. Дружеството има ръст на приходите в сравнение със същия период за 2019 г. Основните клиенти на Дружеството не са ограничили значително или спрели дейността си вследствие на коронавируса.

Наложените разнородни ограничителни мерки в редица държави, засегнати от бързото разпространение на COVID-19, оказват влияние и върху срочното изпълнение на предвидените инвестиционни дейности от Дружеството, тъй като изпълнители на услуги, доставки и строителство, с които „Булгартрансгаз“ ЕАД има сключени договори, са поставени в невъзможност да изпълняват поетите ангажименти поради затваряне на граници и строги рестрикции в придвижването на хора и техника.

В резултат на предприетите мерки като цяло Дружеството е в силна позиция и разполага с достатъчно капитал и ликвидни средства, за да обслужва своите оперативни дейности и дългове.

6. ЕКОЛОГИЧНИ ПОЛИТИКИ – ОПИСАНИЕ, ЦЕЛИ, РИСКОВЕ, ЗАДАЧИ, ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ

„Булгартрансгаз“ ЕАД развива висока култура към опазването на околната среда, във всички дейности и на всички нива в структурата на Дружеството. Основното правило в тази насока е, че чрез осигуряване на екологосъобразно поведение, съответстващо на нормативните изисквания, всеки инцидент или негативно въздействие върху околната среда могат да бъдат избегнати. Дружеството е разработило и следва политика за опазване на околната среда, която периодично се преглежда за адекватност, предвиждат се мерки, планират се инициативи и се прилага редовен мониторинг за спазване на екологичното законодателство и целите по опазване на околната среда.

За изпълнение на поетите ангажименти по опазване на околната среда се извършват следните дейности свързани с политиката и целите свързани с опазване на околната среда на Дружеството:

1. Осигуряване на необходимите действия за поддържане на системата за управление на околната среда в съответствие с нормативните изисквания на екологичното законодателство и всички други задължения за спазване. От 2016 г. в Дружеството има разработена, внедрена и сертифицирана система за управление на околната среда (СУОС), отговаряща изцяло на изискванията на стандарт ISO 14001:2015 „Системи за управление по отношение на околната

среда. През 2019 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД премина успешно ресертификационен одит по изискванията на стандарта във връзка със функционирането на СУОС, който беше извършен от „ТЮФ НОРД България“ ЕООД. СУОС беше ресертифицирана за нов 3 – годишен период.

2. В Дружеството се прилагат и въвеждат в експлоатация най-добрите налични техники. Доказателство за това е реализацията на проект за модернизация на компресорните станции (КС) „Ихтиман“, „Петрич“, „Лозенец“ и „Странджа“ – етап 1, и планираната реализация на проект за модернизация на КС „Ихтиман“, „Петрич“ и „Лозенец“ – етап 2, състоящи се в монтиране и въвеждане в експлоатация на нискоемисионни газотурбинни компресорни агрегати отговарящи на всички приложими екологични изисквания.
3. Изготвят се стратегии, програми и проекти за намаляване и предотвратяване на замърсяването на околната среда. В годишната програма за инвестиции и поддръжка на програма на „Булгартрансгаз“ ЕАД са заложили мероприятия, за които са предвидени необходимите средства за изпълнение на дейности по привеждане в съответствие на експлоатационните райони с нормативните изисквания.
4. Развива дейността си за осъществяване на политиката за намаляване на риска от големи аварии и ограничаване на последствията от тях чрез система за управление на мерките за безопасност. През 2017 г. успешно беше актуализиран, съгласуван и одобрен с Решение №124-А2/2017 г. Доклад за безопасност на ПГХ „Чирен“ за експлоатация на предприятие с висок рисков потенциал, пряко свързани с експлоатацията на газохранилището, гарантиращи опазването на околната среда и по-специално употребата и съхранението на опасни химични вещества.
5. Повишаване квалификацията на служителите по отношение на проблемите по опазване на околната среда, съгласно разработена и съществуваща програма за обучение на персонала.
6. Мониторинг на основни екологични параметри, имащи значимо въздействие върху околната среда – съгласно определени планове за мониторинг в това число мониторинг на емисии изпускани в атмосферния въздух, мониторинг на води, шум, почви и др. Извършване на оценка на съответствието с приложимите нормативни изисквания.
7. Ефективно управление на отпадъците генерирани от производствената дейност, съгласно нормативните изисквания. Изготвяне на Планове за управление на строителните отпадъци при извършване на инвестиционни дейности на Дружеството свързани със строителство.
8. Поддържане на постоянна връзка с контролните органи и всички заинтересовани страни при решаване на проблеми, касаещи опазването на околната среда по отношение на приложимото екологично законодателство.
9. Постоянно подобряване на системата за управление по околна среда за повишаване на резултатността спрямо опазването на околната среда.

С убеждението, че хората са най-ценният актив, се очаква, че всеки служител, съобразно своите отговорности и компетентност, допринася за изпълнението на политиката и целите по опазване на околната среда.

